

Les 1 De schepping

Kerntekst: Genesis 1:1

Focus van de studie: Genesis 1-2; Psalm 100:1-3; Exodus 20:8-11; Matteüs 19:7-9; Johannes 1:1-5.

Deel I: Commentaar

De schoonheid van de schepping

De eerste les die we uit de Bijbeltekst over de schepping leren, is een boodschap van schoonheid. Spelingen met woorden, spelingen met klanken, parallelismen en goed-gebalanceerde structuren dragen eraan bij dat een krachtige poëtische uitdrukking wordt voortgebracht. Het ritme van zeven domineert de passage. Niet alleen beslaat het scheppingsverhaal een letterlijke periode van zeven dagen, maar we zien ook meerdere voorbeelden van klanken, woorden of zelfs specifieke uitdrukkingen die zeven keer worden herhaald. Dit ritme van zeven is niet alleen esthetisch gemotiveerd. Deze stylistische functie heeft een diepgaande betekenis; zij getuigt van de volmaaktheid van Gods schepping.

De geschiedenis van de schepping

De literaire schoonheid van de tekst duidt er echter niet op dat de tekst van het scheppingsverslag enkel als een poëtische weergave van de verbeelding zou moeten worden begrepen. De mondelinge vormen die dezelfde zijn als die in verhalende teksten worden gebruikt, de genealogiestijl die de vorm van deze tekst kenmerkt, en haar literaire structuur die de eerste twee hoofdstukken van Genesis verbindt—alle zijn grammatische en literaire getuigenissen van de historische bedoeling van de tekst. De tekst van het eerste scheppingsverslag wordt door haar auteur expliciet als een genealogie geïdentificeerd (Genesis 2:4). Daarnaast geeft de tekst ook werkelijk alle literaire kenmerken van de genealogievorm weer. De reden dat de Bijbeltekst over de schepping in de vorm van een genealogie is geschreven, is om deze te verbinden met de andere genealogieën van het boek Genesis, en om de lezer te waarschuwen dat dit verslag over de gebeurtenis van de schepping in dezelfde mate tot de menselijke geschiedenis behoort als de levens van de patriarchen.

Bovendien geven linguïstische en thematische overeenkomsten tussen het eerste scheppingsverslag (Genesis 1:1–2:4) en het tweede scheppingsverslag dat volgt (Genesis 2:4–25) een parallelisme tussen de twee teksten aan: dezelfde structuur in zeven stappen in het eerste scheppingsverslag (Genesis 1:1–2:4) wordt ook in het tweede scheppingsverslag gevonden (Genesis 2:4–25). Het feit dat het scheppingsverslag in Genesis 1:1–2:4 met het historische verhaal in Genesis 2:4–25 is verbonden, suggereert de bedoeling van de auteur om zijn verslag van de schepping van de hemelen en aarde bekend te maken als een gebeurtenis die tot hetzelfde historische verhaal behoort als de formatie van menselijke wezens.

Door de twee scheppingsverslagen te verbinden, suggereert de auteur ook dat dezelfde 'tijds'factor die in de schepping van mensen functioneerde, ook aan het werk was in de schepping van de hemelen en de aarde. De wereld en alles daarin had geen miljoenen jaren nodig om een stadium van rijpheid te bereiken, waardoor alles foutloos kon verlopen. Aan de andere kant presenteert het scheppingsverslag in Genesis zichzelf niet als een wetenschappelijke analyse van de gebeurtenis van de schepping. Als dat het geval mocht zijn, zou het scheppingsverslag zijn geschreven als een zeer ingewikkelde en oneindig lange formule die voor mensen ontoegankelijk zou zijn. De Bijbelauteur schrijft, onder inspiratie, het verslag van de gebeurtenis van de schepping als een historische gebeurtenis. Alles wat hij over de gebeurtenis van de schepping zegt, is waar en zou niet in strijd met de wetenschap moeten zijn.

Er is echter vaak gesuggereerd dat de bedoeling van het scheppingsverslag niet historisch, maar hoofdzakelijk theologisch of filosofisch was. Verder is bepleit dat de tekst van Genesis 1 alleen was bedoeld om geestelijk op te bouwen, niet om historisch te informeren. Deze methode om de

Schriften te lezen is, in feite, ontleend aan een kritische vooronderstelling, gebaseerd op de studie van klassieke Griekse literatuur. Inderdaad heeft, in deze traditie, de geestelijke boodschap voorrang en is de historische gebeurtenis zowel secundair als irrelevant voor de filosofische boodschap. Als deze methode van lezen op de Schriften werd toegepast, heeft zij veel Bijbelstudenten ertoe gebracht de historische bedoeling van de Bijbeltekst te verwerpen. Dus werd in de gebeurtenis van de opstanding van Jezus, bijvoorbeeld, de historiciteit ervan genegeerd en zelfs betwijfeld, terwijl studenten zich uitsluitend op de geestelijke boodschap van zijn leven focusten. De ware Bijbelse zienswijze werkt echter omgekeerd. De theologische boodschap vindt plaats vanuit de historische gebeurtenis. Omdat de opstanding van Jezus een historische gebeurtenis is, kunnen we in God geloven en onze theologie overdenken. Omdat het Genesisverslag van de schepping historisch is, bevat het belangrijke geestelijke en theologische lessen over God en over mensen.

De eerste regel van de schepping

In het begin. De Hebreeuwse uitdrukking *bere'shit*, 'in het begin', wordt benadrukt. Deze uitdrukking is aan het begin van de openingszin van Genesis geplaatst. Daarnaast krijgt deze uitdrukking ook een nadrukkelijk accent, waarmee zij er wordt uitgelicht en dat haar van de rest van de zin scheidt. In overeenstemming met deze accentuering zouden er in de zin leestekens geplaatst moeten worden en zou de zin zo moeten worden gelezen: 'In het begin; God schiep de hemel en de aarde.' De uitdrukking *bere'shit* is, in feite, een technische uitdrukking, specifiek verbonden met het scheppingsverslag. Het is inderdaad veelbetekenend dat deze uitdrukking in de Hebreeuwse Bijbel zeer zelden wordt gebruikt. Buiten Genesis 1:1 komt *bere'shit* slechts vier keer voor, en alleen in Jeremia. In Jeremia behoort *bere'shit* tot een regelmatige stylistische formule, die zinspeelt op de inleidende woorden van het scheppingsverslag (Jeremia 26:1; Jeremia 27:1; Jeremia 28:1; Jeremia 49:34, 35), hoewel in de boodschappen zelf geen directe verwijzing naar het scheppingsverslag zit.

God. De nadruk op dit 'begin' wordt versterkt door de nadruk op de Hebreeuwse naam '*Elohim*, 'God', om God in het scheppingsverslag aan te duiden (Genesis 1:1–2:4). Deze naam is ontleend aan de wortel '*alah*, die het idee van kracht en preëminentie (bevoorrechte positie) uitdrukt. De meervoudsvorm bevestigt deze nadruk, aangezien het een literaire uitdrukking van intensiteit en majesteit is, in plaats van een indicatie van een numeriek meervoud 'goden'. Zo'n meervoudsvorm zou op een niet-Israëliësch polytheïstisch geloof in verschillende goden duiden. '*Elohim* verwijst naar de grote God die het universum overstijgt. Het ritme van Genesis 1:1 resoneert met de boodschap van de preëminentie van '*Elohim*. Het woord '*Elohim* verschijnt in het midden van het vers. Bovendien is het accent (scheidende *atnach*) dat het vers in twee gelijke delen scheidt, verbonden aan het woord '*Elohim*, 'God', dat tijdens het traditionele zingen in de synagoge de pauze en de climax van het vers markeert. 'God' is het belangrijkste woord in het vers, niet alleen omdat Hij het onderwerp van de zin is, maar ook vanwege het ritme van de uitdrukking.

Schiep. Het woord *bara'*, 'scheppen', komt zeven keer in het scheppingsverslag voor (Genesis 1:1, 21, 27 [drie keer]; 2:3; 2:4) en duidt zo aan dat het inherent bij die bijzondere gebeurtenis van 'de schepping' hoort. Daarnaast wordt dit werkwoord in de Hebreeuwse Bijbel altijd en uitsluitend gebruikt in verband met God als het onderwerp ervan.

De hemelen en de aarde. De eerste uitdrukking van de Bijbel '. . . schiep God de hemel en de aarde' stelt vanaf het allereerste begin vast dat God en zijn schepping twee verschillende dingen zijn, die niet uit elkaar voortvloeien. De uitdrukking 'de hemel en de aarde' is een merisme (twee contrasterende delen die naar het geheel verwijzen), waarin de combinatie van de twee contrasterende elementen van de uitdrukking naar het gehele universum verwijst, wat inhoudt dat *alles* door God is geschapen. Het gebruik van dezelfde uitdrukking aan het einde van het scheppingsverslag, verwijzend naar de scheppingsweek (Genesis 2:1, 4), suggereert dat de schepping van 'de hemel en de aarde' specifiek naar de wereld van de mensen verwijst, die tijdens

die week is geschapen. Tegelijkertijd sluit deze uitdrukking de mogelijkheid van andere scheppingen buiten de scheppingsweek niet uit.

Deel III: In het leven toepassen

In het begin God. De gebeurtenis van de schepping is het voornaamste fundament voor het geloof van de mensen in God. In de schepping geloven, geloven dat ik mijn bestaan en de realiteit van de wereld te danken heb aan Iemand die ik niet zie en die was voordat ik was, is de eerste daad van geloof. Het is opmerkelijk dat de enige Bijbelse definitie van geloof de schepping betreft; zoals Paulus, de auteur van de brief aan de Hebreëën, stelt: 'Geloof is de zekerheid dat alles waarop we hopen werkelijkheid wordt, het overtuigt ons van de waarheid van wat we niet zien.' (Hebreëën 11:1). De schepping is één gebeurtenis in de geschiedenis, die plaatsvond toen mensen er nog niet waren om deze te zien en ervan te getuigen. De schepping is daarom de gebeurtenis bij uitstek die geloof vereist, en is daardoor een openbaring van boven. Het is ook veelbetekenend dat Paulus zijn lijst met gelovige daden met de schepping begint: 'Door geloof komen we tot het inzicht dat het heelal door het woord van God geordend is, dat dus het zichtbare is ontstaan uit het niet-zichtbare.' (Hebreëën 11:3). Theologisch denken moet, zoals geloof, eerst met de erkenning van de schepping beginnen.

1. Hoe beïnvloedt het feit dat geloof met geloof in de schepping begint, mijn leven en mijn keuzes?

2. Wat voor les leren we van het scheppen door God, toen we niet in de buurt waren om van de gebeurtenis getuige te zijn en van het rusten op sabbat door ons, om zijn werk voor ons te vieren?

Les 2 De zondeval

Kerntekst: Genesis 3:15

Focus van de studie: Genesis 3; Openbaring 12:7-9; Romeinen 16:20; Hebrëeën 2:14; 1 Timoteüs 2:14, 15.

Deel I: Commentaar

De verleiding van Eva

Het eerste gedeelte van deze tekst (Genesis 3:1-13) vertelt het verhaal over de verleiding en analyseert het mechanisme ervan. Ironisch genoeg begint de verleiding met een theologische conversatie, of nauwkeuriger gezegd: een exegetische discussie over de betekenis van het Woord van God: 'Heeft God werkelijk gezegd . . . ?' (Genesis 3:1).

De slang leidt de discussie in met een vraag aan de vrouw, die onmiddellijk antwoordt. De dialoog tussen de slang en de vrouw ontvouwt zich in twee ronden. Laten we nota nemen van de strategie van de slang en de vergissing van de vrouw.

Ronde 1 (Genesis 3:1-3).

De strategie van de slang (lees Genesis 3:1). Wat voor pedagogische methode gebruikt de slang om de vrouw te benaderen? Waarom lijkt de slang het met God eens te zijn? Hoe geeft de slang commentaar op het Woord van God? Wat maakt zijn commentaar gevaarlijk en misleidend?

De vergissing van de vrouw (Genesis 3:2, 3). Waarom is de vrouw in de buurt van de slang? Waarom antwoordt ze de slang onmiddellijk? Waarom is haar antwoord lang in vergelijking met de vraag van de slang?

Ronde 2 (Genesis 3:4-6).

De strategie van de slang (lees Genesis 3:4, 5). Wat zijn de twee kwesties waarop de slang zich richt in zijn antwoord aan de vrouw? Hoe zijn deze twee kwesties met elkaar verbonden? Wat zeggen deze twee argumenten over de bezorgdheid van de vrouw'?

De vergissing van de vrouw (lees Genesis 3:6). Wat voor elementen in de reactie van de vrouw wijzen op de invloed van de slang op haar? Waarom praatte Adam niet met Eva over haar beslissing om de vruchten te eten?

Zodra Eva de laatste woorden van de slang hoort: '. . . dat jullie dan als God (Ook mogelijk is de vertaling: 'als goden!') zullen zijn' (Genesis 3:5), wil zij als God zijn. De uitdrukking die de eerste zet van haar verleiding beschrijft: '. . . de vrouw zag dat . . . goed was', is een exacte herhaling van Gods regelmatige evaluatie van zijn schepping: 'En God zag dat het goed was.' Deze parallel suggereert misschien dat de bedoeling van de vrouw is om de plaats van de Schepper in te nemen, alsof zij zelf de vruchten had geschapen en deze bezat.

De redding van de mensheid

Het gevolg van deze ongehoorzaamheid was al door God aangegeven: het is de dood (Genesis 2:17). Dit perspectief wordt onmiddellijk bevestigd in de volgende teksten die spreken over een verstoorde natuur (Genesis 3:17, 18) en over het eerste geweld door een mens en de eerste dood van een mens (Genesis 4:8).

De eerste Messiaanse profetie valt dan op tegen de achtergrond van de eerste menselijke ervaring van hopeloosheid. De profetie heeft de vorm van een prachtig gedicht. De thematische structuur en het woordritme van deze tekst suggereren twee strofen, of ritmische stelsels, samengesteld uit twee of meer regels die als een eenheid worden herhaald. Na een inleidende vermelding van drie woorden gaat de eerste strofe (Genesis 3:14) voort in zes regels met een onregelmatig woordritme.

Na een inleiding van één woord gaat de tweede strofe (Genesis 3:15) voort in vier regels met een regelmatig woordritme.

Er is een sterk contrast tussen de twee strofen. De eerste strofe is negatief en bevat een boodschap van hopeloosheid, waarbij de slang betrokken is. De tweede strofe is positief en bevat een boodschap van hoop, waarbij de Messias betrokken is. In feite is de tweede strofe de enige positieve boodschap van het hoofdstuk—een raam van licht in het donker. Tegen de achtergrond van hopeloosheid, de zondeval van de mensheid en het kosmische perspectief van dood en kwaad, kondigt deze Bijbeltekst de toekomstige redding van de wereld in profetische termen aan. Volgens deze tekst houdt de verlossing van de mensheid noodzakelijkerwijs een strijd met de slang in, die zich zal verzetten tegen het nageslacht van de vrouw, dat wil zeggen: een 'man' die in de toekomst geboren zal worden.

Wat wordt nu bedoeld met het woord *nageslacht* (andere vertalingen: zaad)? Dit woord zou noch in collectieve zin moeten worden begrepen, waarbij het verwijst naar de mensheid of een volk (Israël bijvoorbeeld), noch in specifieke zin, dat wil zeggen een specifieke menselijk individu. Het is interessant op te merken dat in de volgende regel het 'nageslacht' is vervangen door het persoonlijke voornaamwoord 'hij' (in het Hebreeuws: *hu'*), dat het werkelijke onderwerp van het werkwoord 'vermorzelen' is (NBG/(H)SV) (*shuf*). 'Hij' krijgt dus een speciale nadruk in de structuur van de paragraaf en de syntax (zinsbouw) van de uitdrukking: het verschijnt als het exacte middelpunt van de strofe, juist op het moment dat het poëtische ritme van vier maten naar drie verschuift.

Deze ritmische verschuiving geeft aan dat dit voornaamwoord de scharnier van de passage is. Daarnaast is 'hij' het eerste woord in de uitdrukking en geeft deze dus nadruk. Van de 103 passages waarin het Hebreeuwse voornaamwoord *hu'*, 'hij', in de Septuagint is vertaald, komt het in Genesis 3:15 als enige voor dat het niet met overeenstemt met zijn onmiddellijke antecedent (woord of zin waarnaar een voornaamwoord verwijst).

Inderdaad verwijst de Griekse vorm van het voornaamwoord (*autos*) noch naar de vrouw (het is niet vrouwelijk), noch naar het nageslacht (het is niet onzijdig). In plaats hiervan verwijst *autos* eerder naar een mannelijk persoon. Deze syntactische onregelmatigheid laat ons zien dat de vertalers een specifieke persoon in gedachten hadden, een man in de werkelijke geschiedenis, de Messias. Van deze Messiaanse uitleg van Genesis 3:15 getuigen zelfs de Hebreeuwse Geschriften. Een van de meest welsprekende getuigenissen van deze zienswijze wordt in Psalm 110 gevonden, waar de woorden van Genesis 3:15 opnieuw verschijnen en rechtstreeks op de Davidische Messias worden toegepast. De woorden van de Psalm: 'Ik maak van je vijanden' ('HSV: 'totdat Ik Uw vijanden gemaakt zal hebben') (Psalm 110:1) zijn inderdaad een mondelinge herhaling van de eerste woorden van de belofte in Genesis 'Vijandschap sticht Ik . . .'

Dit zijn de enige twee teksten in de Bijbel waar deze verbinding van woorden wordt gebruikt. Daarnaast is deze ook verbonden met de beeldspraak van de vijand die onder de voet kruipt, als een uitdrukking van datzelfde idee van overwinning (Psalm 110:1). Ook verschijnt het vertrouwde thema van 'het hoofd verpletteren' in Genesis 3:15 hier opnieuw en wordt twee keer herhaald (Psalm 110:6, 7).

Deze talrijke parallellen tussen de twee passages geven in dat de auteur van Psalm 110 naar de profetische belofte in Genesis 3:15 verwees en deze in 'Messiaanse' zin uitlegde. Degene die in Genesis 3:15 werd geschilderd als de slang verpletterend, wordt nu expliciet geïdentificeerd als de toekomstige Davidische Messias. In Psalm 110 gaat het werk van de Messias zelfs verder dan de agenda van Genesis 3:15. De Messias verplettert niet alleen de vijand als het nageslacht in Genesis 3:15, maar Hij wordt nu ook geroepen om aan de rechterhand van God te zitten, om zijn koningschap te delen en met Hem te heersen (Psalm 110:1, 2). De Messias berecht ook koningen en veel volken en stelt ze terecht (Psalm 110:5, 6), terwijl Hij God aan zijn rechterzijde heeft. Hij ontvangt zelfs een cultische rol: Hij is een priester die aan het hoofd van een cortège (stoet) priesters dient, en dit priesterschap wordt uitgebreid naar de eeuwigheid (Psalm 110:4). Daarnaast suggereert het samenspel tussen de namen van de Messias, *Adoni* genoemd, en de Heer, *Adonai*

genoemd, zelfs een bedoeling om de Messias met de Heer zelf te identificeren. Deze Messias is Jezus Christus op de hemelse troon (Matteüs 22:44).

Discussievragen en vragen om over na te denken: Lees Romeinen 5:8; Openbaring 12:7-9. Waarom vervult Jezus deze profetie? Hoe informeert deze Messiaanse profetie het Messiaanse dienstwerk van Jezus Christus? Waarom is het belangrijk dat God degene is die tegen de slang moet strijden en in dit proces moet sterven?

Deel III: In het leven toepassen

Toen hij in de bossen wandelde hoorde een jonge man een vogel zingen. Hij draaide zich om en zag, tot zijn verbazing, een kleine vogel die uit een boom was gevallen. Voorzichtig en met veel gevoel nam de jonge man het breekbare wezentje in zijn hand en zette het vogeltje vlakbij in een hoop warme dierenmest. Het vogeltje bleef echter zingen. Een vos die de vogel hoorde zingen, ving hem en verslond hem. Deze fabel bevat drie lessen.. Eerste les: als iemand u in de mest zet, betekent deze daad niet dat hij u kwaad wil doen. Tweede les: als iemand u uit de mest haalt, betekent deze daad niet dat hij u goed wil doen. Derde les: als u zich in de mest bevindt, waarom zal u dan zingen?

Discussievragen en vragen om over na te denken: Hoe passen deze drie lessen zich toe op het probleem van het kwaad in de wereld? Hoe helpen ze u het kwaad in de wereld en in uw leven aan te kunnen?

Praat over de eerste les (Lees Genesis 3:17-19). Waarom is er kwaad en dood? Zijn kwaad en dood een normale toestand van de wereld? Praat hierover. Wat is onze verantwoordelijkheid als christenen in deze wereld, hoewel we onder de vloek zijn?

Praat over de tweede les (lees Genesis 3:22; Romeinen 7:22, 23). Waarom worden goed en kwaad door elkaar gehaald? Wat is de beste manier om onderscheid te maken tussen goed en kwaad?

Praat over de derde les (lees Psalm 104:33, 34). Wat is de enige oplossing voor het probleem van het kwaad in de wereld?

Les 3 Kaïn en zijn nalatenschap

Kerntekst: Genesis 4:7

Focus van de studie: Genesis 4, Hebrreeën 11:4, Openbaring 6:9.

Deel I: Commentaar

De geboorte van Kaïn

Eva brengt de geboorte van Kaïn in verband met de aanwezigheid van *YHWH*. De vrouw is de eerste persoon die de naam van de Heer (*YHWH*) noemt. Ze geloofde dat God zelf was neergedaald en zelf de Ene was geworden die ze ter wereld had gebracht: 'I have given birth to a male child—the Lord' (Genesis 4:1; The Holy Bible: International Standard Version). Deze letterlijke vertaling wordt gerechtvaardigd op basis van grammatica, omdat de naam van God (*YHWH*) door hetzelfde woord wordt geïntroduceerd, *'et*, waarmee de naam van Kaïn wordt geïntroduceerd. In feite worden alle persoonsnamen in dit vers, Eva, Kaïn en *YHWH*, door dit partikel (klein onveranderlijk woord) geïntroduceerd. Bovendien loopt de uitdrukking *'et qayin* ('Kaïn') parallel aan de uitdrukking *'et YHWH* ('de Heer'). Deze twee uitdrukkingen komen op dezelfde plaats voor, waarbij ze de respectievelijke propositie (inhoud van een zin of bewering) afsluiten en elkaar dus echoën. Daarnaast tekent het gebruik van het woord *'et* voor 'de Heer' een sterke nadruk op de Heer.

Deze identificatie is slechts een aanwijzing hoe Adam en Eva zich moeten hebben gevoeld. Denkend aan de belofte van Genesis 3:15 moet Eva hebben gedacht dat ze haar Verlosser had gebaard. Ellen White legt deze passage in deze zin uit: 'Toen Adam en Eva de belofte voor het eerst hoorden, zagen ze naar de spoedige vervulling daarvan uit. Vol vreugde begroetten zij hun eerstgeboren zoon, in de hoop dat hij de Verlosser zou zijn.'—*De Wens der Eeuwen*.

Lees Genesis 4:1, 2. Praat over de betekenis van de tegenstellingen tussen de twee broers. Kaïn werd als eerste geboren, terwijl Abel als tweede werd geboren. De naam Kaïn betekent 'verwerven', 'bezitten', terwijl de naam van Abel 'damp', 'efemeer (kortstondig)', 'ijdelheid' betekent. Kaïn spreekt, terwijl Abel nooit spreekt. Vergelijk ook hun offers met elkaar (zie hieronder).

Het offer van Kaïn (Genesis 4:3, 4)

Terwijl Kaïn ervoor koos om alleen van 'de opbrengst van het land' (Genesis 4:3) zijn offer te brengen, 'bracht ook Abel' zijn offer (vgl. Genesis 4:4). Zo voldeed Abels offer, in tegenstelling tot Kaïns offergave, aan de wet, die vereiste dat er een offerdier voor het brandoffer aangeboden zou worden (Exodus 29:39–41). Toch koos Kaïn ervoor deze te negeren, terwijl Abel de goddelijke instructies nakwam. Ook onthult een vergelijking tussen de twee offerdaden een lichte nuance tussen hen. Terwijl Kaïn 'aan God' offert, offert Abel gewoon. De vermelding 'aan God' is in de beschrijving van Abels offergave afwezig.

Dit kleine verschil is van diepgaande betekenis, aangezien dit twee fundamenteel verschillende zienswijzen van aanbidding weerspiegelt. Terwijl Kaïn aan zijn offer denkt als zijn geschenk aan God, vat Abel zijn offergave op als herinnering aan Gods geschenk aan hem. Terwijl Kaïn zijn godsdienst ziet als een opwaartse beweging *naar* God, ervaart deze als een neerwaartse beweging *van* God. Deze contrasterende mentaliteit verklaart misschien ook een ander verschil aangaande de manier waarop de offers zijn gekozen. Abels offer was niet, per se, een beter offer dan dat van Kaïn. In feite kan Kaïns opbrengst/vruchten misschien een beter product zijn geweest dan de schapen waarin Abel voorzag. Het verschil was echter dat Abel uit de *bekorot*, de 'eerstgeboren dieren' (NBG: 'eerstelingen') koos, het kostbaarste produkt van het seizoen, volgens de mozaïsche wet (Exodus 23:19), terwijl Kaïn om het even welke vrucht van het land nam. Tegen de achtergrond van de vorige hoofdstukken roept elk van de twee offers iets anders op. Het offer van de opbrengst van het land (*'adamah*) wijst naar Genesis 3:19, dat in verband wordt gebracht met menselijke inspanning en het perspectief van de dood. Het offer van de dieren wijst, aan de andere kant, naar

Genesis 3:21 en geeft de belofte van de goddelijke bescherming en het perspectief van het leven. Kaïns offer was de uitdrukking van menselijk werk om God te bereiken; Abels offer was de uitdrukking van de behoefte van de mensheid aan Gods redding. Verder was Abels offer gerelateerd aan de belofte van het Messiaanse Lam in Genesis 3:15, dat zou worden geofferd om de wereld te redden, terwijl Kaïns offergave een leeg ritueel was. Merk dezelfde tegenstelling op tussen de menselijke kleding (Genesis 3:7), waarbij van het plantaardige vijgenblad gebruik gemaakt wordt, versus de goddelijke kleding, waarbij van de dierenhuid gebruik wordt gemaakt en die op de offergave van bloed duidt (Genesis 3:21).

De misdaad van Kaïn

Het gebruik van de uitdrukking *wayyo'mer qayin*, '. . . antwoordde Kaïn', die de uitdrukking *wayyo'mer YHWH 'el qayin* echoot, 'De HEER zei tegen hem' (Genesis 4:6), geeft aan dat Kaïn werd verondersteld op God te reageren. Toch keert Kaïn zich tot zijn broer en doodt hem, in plaats van door geloof op God te reageren (Genesis 4:8). Het is veelbetekenend dat Kaïns misdaad onmiddellijk volgt op deze verschuiving in dialoog van het mislukte verticale naar het horizontale. Het mechanisme van de eerste godsdienstige misdaad wordt zo gesuggereerd. De misdaden van de ijverigen worden niet begaan, omdat ze vinden dat ze gelijk hebben; de misdaden van fanatisme en godsdienstige intolerantie vloeien, integendeel, voort uit het niet reageren op Gods Woord. Als geloof door menselijk werk en controle wordt vervangen, zal misdaad volgen. Kaïn doodde zijn broer, niet omdat Kaïn vond dat hij gelijk had en zijn broer het mis had, maar, integendeel, omdat Kaïn slecht was en zijn broer rechtvaardig was (zie 1 Johannes 3:12).

De misdaad van Lamech

Er is ook een tegenstelling tussen de misdaad van Kaïn en de misdaad van Lamech. Anders dan Kaïn ging Lamech bij moord een stap verder. Lamech presenteerde het doden door hem als een positieve en waardevolle daad en schepte er letterlijk over op. Terwijl Kaïn ervoor koos om te zwijgen, schreef Lamech daarentegen een lied. Terwijl Kaïn God om barmhartigheid vraagt (Genesis 4:13, 14), negeert Lamech God en onderwerpt in plaats hiervan zijn vrouwen aan een litanie (lange opsomming) over zijn bekwaamheid en zijn moorddadige wapenfeit als wapenfeit dat goedkeuring verdient. Dezelfde verschuiving in paradigma (schema/voorbeeld) die in Kaïns misdaad wordt waargenomen, kan ook hier worden getraceerd: de tekortkoming in de verticale relatie (God-mens) wijkt voor een zich gewelddadig keren tegen de andere mens. In feite beweegt Lamech zich naar het tegengestelde van vergeving. Hij spreekt over wraak, waarbij hij op bijkomende misdaden in de toekomst zinspeelt. Zelfs zijn wraak wordt aanzienlijk geïntensiveerd. Terwijl Kaïn slechts zevenmaal wordt gewroken, eist Lamech een toename tot 77 maal (Genesis 4:24). Het is opmerkelijk dat Jezus met dezelfde intensivering van het getal zeven speelt om tot vergeving aan te sporen (Matteüs 18:21, 22).

De geboorte van Set

De herhaling van de eerste uitdrukking die de geboorte van de eerstgeboren Kaïn introduceerde (Genesis 4:1), suggereert een terugkeer naar het begin. Bovendien echoot de herhaling van het woord 'opnieuw', verbonden met de geboorte van Set, de 'opnieuw' (HSV), verbonden met de geboorte van Abel (Genesis 4:2). Het woord 'opnieuw' verbindt zo de gebroken lijn van de geschiedenis vanaf dit punt: Set zal Abel vervangen. Dit idee is ook opgenomen in de naam van de nieuwe zoon, Set, die 'plaatsen' betekent, zoals Eva als commentaar geeft. (Set: geplaatst/aangewezen). Verder is het Hebreeuwse werkwoord *shat*, 'aangewezen', dat beschrijft dat God het 'nageslacht/zaad' in Eva 'geeft' (Letterlijk: zet), hetzelfde werkwoord als dat wat beschrijft dat God 'vijandschap' tussen de slang en de vrouw 'sticht', 'zet' (*shat*) (Genesis 3:15). Door middel van deze zinspelende op Genesis 3:15 wijst de Bijbelauteur in profetische zin naar de gebeurtenis van verlossing, zoals in de goddelijke incarnatie van Jezus Christus wordt geopenbaard.

Discussievraag en vraag om over na te denken. Hoe wijst de geboorte van Set naar Jezus Christus?

Deel III: In het leven toepassen

Kaïn en Abel. Wat voor lessen over karakter kunnen we van de tegenstelling tussen Kaïn en Abel leren? Kaïn spreekt, terwijl Abel zwijgt. Kaïn is het eerst, Abel is tweede. Kaïn is gewelddadig, Abel is het slachtoffer. Met wie identificeert u zich, en waarom? Waarom vertegenwoordigt Abel de martelaren van God (Openbaring 6:9; Openbaring 20:4)?

Het offer aan God. Wat voor lessen over godsdienst kunnen we van de vergelijking tussen Kaïns offer en Abels offer leren? Wat is belangrijker: wat we van God ontvangen of wat we aan Hem geven? Waarom is Gods geschenk de enige manier om gered te worden?

Kaïns woede. Lees Genesis 4:6, 7 en Matteüs 5:21-26. Waarom was Kaïn boos? Denk aan de laatste keer dat u boos was en analyseer uw woede, waarbij u zich de volgende vragen stelt: Hoe bereidt woede het menselijke hart voor op moord? Hoe is Kaïns godsdienstige falen te relateren aan zijn falen in zijn relatie met zijn broer? Waarom leidt godsdienstige ijver vaak tot misdaad? Wat voor les in zelfbeheersing kunnen wij uit Gods bevel aan Kaïn leren?

Lamechs misdaad. Vergelijk de misdaden van Kaïn en Lamech met elkaar. Op wat voor manier zijn zij hetzelfde in achteruitgang? Hoe verschillen zij in graad of intensivering? Wat voor les kunnen wij leren uit Lamechs gevoeligheid voor prachtige poëzie en zijn zoons gevoeligheid voor muziek? Behoedt vorming in schone kunsten ons voor slechtheid? Praat hierover. Wat voor voorbeelden in de geschiedenis duiden op het tegendeel?

De geboorte van Set. Nadat Kaïn Abel had gedood, wekte God een ander rechtvaardig zaad op, Set, door wie Hij zijn doel om de wereld te verlossen kon vervullen. Wat voor les leert deze verandering in plannen ons over de volharding van God om te redden en zijn bereidwilligheid om met de mensen te werken, ondanks onze zwakheden en ons falen?

Les 4 De zondvloed

Kerntekst: Matteüs 24:37

Focus van de studie: Genesis 6-Genesis 10, 2 Petrus 2:5-9.

Deel I: Commentaar

God van rechtvaardigheid

Na de gebeurtenis van de schepping en de zondeval escaleerde de ongehoorzaamheid van onze eerste ouders, totdat de wereld vol ontaarding en slechtheid was. Vanaf de tijd van Kaïn en Abel raakte de mensheid in twee kampen verdeeld. Het is interessant dat elke genealogische lijn op basis van hun relatie met God wordt omschreven. Terwijl de genealogie van Kaïn (Genesis 4:17-22) wordt geïntroduceerd met zijn afwijzing van God (Genesis 4:16), wordt de genealogie van Set (Genesis 5:1-32) geïntroduceerd met het beeld van God (Genesis 5:1). Deze tegenstelling verklaart waarom de lijn van Kaïn later wordt aangeduid als 'de zonen van de mensen', terwijl de lijn van Set wordt aangeduid als 'Gods zonen' (Genesis 6:1, 2; HSV). Geen wonder dat God bezorgd is als Hij waarneemt dat de twee lijnen gemengd raken en een nieuwe genealogische lijn voortbrengen, die in openlijke rebellie tegenover God staat. De uitdrukking 'namen zich' (Genesis 6:2; NBG, (H)SV) suggereert de bedoeling van 'Gods zonen' om Gods goddelijke plan met het huwelijk te verdringen en teniet te doen, zoals geïllustreerd met de woorden 'Hij nam' de vrouw 'en Hij bracht haar bij de mens/Adam' (vgl. Genesis 2:22). 'Gods zonen' willen Gods plaats innemen, een houding die wordt weerspiegeld in de uitdrukking 'zagen hoe mooi . . . waren' (Genesis 6:2). In het Hebreeuws is het hetzelfde woord *tob*, 'goed' (hier vertaald met 'prachtig'), dat wordt gebruikt, net zoals in Gods reactie op de schepping, 'zag dat het goed was.' (Genesis 1:4, 10, 12, 18, 21, 25). Deze vervanging van God leidt ertoe dat 'Gods zonen' daden begaan die niet langer in overeenstemming met Gods wetten in de schepping zijn, maar in lijn met hun eigen zondige verlangens.

Ondertussen suggereert het gebruik van het meervoud 'vrouwen' de introductie van polygamie, en suggereert de uitdrukking 'die ze maar wilden' losbandige en ongecontroleerde seksuele activiteiten buiten de goddelijke wet. De uitdrukking 'namen zich . . . uit allen die zij uitgekozen hadden.' (Genesis 6:2, HSV) heeft zelfs de connotatie (bijbetekenis) van zelfbediening, geweld en verkrachting (zie Genesis 39:14, 17). Al deze seksuele daden waren niet alleen een afwijzing van God, maar ook misbruik van vrouwen.

De Bijbeltekst meldt dat God de slechtheid zag (Genesis 6:5). Dit is de tweede keer dat de Bijbeltekst verslag doet over God als Degene die 'ziet' (vergelijk met Genesis 6:1–4). In parallel met het scheppingsverslag volgt de goddelijke daad van zien onmiddellijk op het goddelijke woord: 'Toen zei de HEER:' (Genesis 6:3). 'De HEER zag dat de mensen . . . zeer slecht waren' (Genesis 6:5). Deze regel is een tweede echo op het refrein van de schepping: 'God zag dat het . . . goed was' (Genesis 1:4). Maar hier is het oorspronkelijke 'goed' (*tob*) van Gods schepping vervangen door wat hier tegengesteld aan is: slechtheid (*ra`ah*). Gods volgende commentaar is een tragische evaluatie van de situatie. De 'grote slechtheid' verwijst niet slechts naar enige specifieke handelingen of incidentele kwade daden; zij beschrijft een volledige en definitieve toestand, en betreft de wortel, de diepgaande motivaties, van het menselijk hart waarin God extreem kwaad ontdekt. De mensheid heeft het punt bereikt waarop geen terugkeer meer mogelijk is. God moet tussenbeide komen met een wereldwijde zondvloed, om een overblijfsel van het menselijk ras voor complete morele achteruitgang en dus vernietiging te behoeden.

De God van liefde

Bij deze goddelijke tussenkomst roept het taalgebruik de schepping op. God heeft er spijt van dat Hij de mens heeft geschapen. De goddelijke 'spijt' is met de goddelijke droefheid verbonden. God 'was tot in het hart gegriefd.' (Genesis 6:6). Het Hebreeuwse werkwoord *atsab*, 'grieven,' is het tegengestelde van vreugde (Nehemia 8:10) en verwijst naar mentale pijn (Genesis 3:16). Gods

emotie heeft met zijn liefde voor mensen te maken. Het is veelbetekenend dat het Hebreeuwse werkwoord *nakham*, vertaald met 'berouw' (Genesis 6:6, HSV), de positieve nuance van 'genade' en 'liefde' bevat. Vandaar doet de vertaling 'berouw' voor het Hebreeuwse woord *nakham* niet volledig van Gods sentimenten verslag. De goddelijke 'spijt' betekent niet dat God van gedachten is veranderd; in plaats hiervan bevat zij elementen van genade en 'troost'. Het woord *nakham* verschijnt soms dus in parallel met het woord *shub*, 'berouw hebben/krijgen' (Jeremia 4:28, Jona 3:9).

Het gebruik van het woord *nakham* brengt hoop in beeld—het vooruitzicht op redding door middel van de zondvloed. Gods emotie onthult zijn liefde voor mensen. Niettemin drukt God zijn liefde door middel van zijn oordeel uit. Gods reactie op slechtheid door middel van vernietiging is een daad van liefde. Het Hebreeuwse woord *makhah*, 'vernietigen', wordt in een woordspel gepresenteerd met het voorafgaande woord *nakham* ('berouw', 'troost'), wat Gods droefheid en compassie ten opzichte van de mensheid door middel van Noach uitdrukt. Terwijl *nakham* de positieve zijde van het oordeel suggereert, onthult *makhah* de negatieve zijde ervan. Verder behoort het woord *makhah* tot de taal van het oordeel. Het betekent, nauwkeuriger gezegd, 'uitwissen'. Dit 'uitwissen' betekent een fysieke vernietiging die, omgekeerd aan de schepping, Gods scheppende daden ongedaan maakt. Maar buiten de fysieke vernietiging verwijst deze daad van oordeel ook naar het geestelijk uitgewist worden uit het boek van het leven (Exodus 32:32, 33; Psalm 69:28, 29). In het Bijbelse denken horen liefde en recht samen (Micha 6:8).

God van wijsheid

De combinatie van liefde en rechtvaardigheid is precies wat Gods wijsheid maakt tot wat zij is. God redt niet slechts door zijn goede wil en liefde. De details overn de bouw van de ark (Genesis 6:14-22), waardoor Noach en zijn familie de zondvloed zullen kunnen overleven, zijn tastbaar bewijs van Gods serieuze aandacht voor de realiteit van het leven. Deze gedetailleerde architectonische details getuigen niet alleen van de historische realiteit van de constructie van de ark; zij onthullen de goddelijke bezorgdheid voor het succes van de operatie. God geeft precieze instructies met dat doel. Het harsachtige hout van de boom, gebruikt om het frame van de ark te bouwen, en het sap ervan, waren bedoeld om de ark van binnen en buiten waterdicht te maken. Er wordt aan de bovenkant van de ark in een raam voorzien om een doorgang voor licht en lucht te maken, gelegen binnen een el van de rand van het dak. Het was waarschijnlijk een soort raster, gebouwd langs de lijn van het dak, waarmee op zo'n manier licht werd binnen gebracht dat de verschillende appartementen binnen de ark werden verlicht en geventileerd.

De God die zich bekommert om de constructie van de ark is dezelfde God die later gedetailleerde instructies voor het godsdienstige leven en geestelijke redding zal geven door middel van de offergaven in de heiligdomsdienst. In feite zijn er veel parallellen tussen de blauwdrukken die voor de ark en de tabernakel worden gegeven. De afmetingen van de ark (Genesis 6:15) worden gegeven volgens dezelfde norm en met dezelfde woorden die voor de constructie van de ark in de tabernakel worden gebruikt (Exodus 25:10).

Hoe groot was de ark? Als de el gelijk was aan 18 inches, oftewel 45 centimeter, zou 300 el voor de lengte van de ark gelijk zijn geweest aan 450 voet, oftewel meer dan 137 meter; 50 el voor haar breedte zou gelijk zijn geweest aan 75 voet, oftewel 22 meter; en 30 el voor haar hoogte zou gelijk zijn geweest aan 45 voet, oftewel 13 meter. Deze afmetingen hebben geen speciale symbolische of geestelijke betekenis; zij suggereren eenvoudig de grootte van de omvang van het vaartuig, dat ruim genoeg was om de dieren en mensen aan boord te herbergen. Maar de vele parallellen tussen de ark en de tabernakel dragen een diepgaande betekenis: De God die geestelijk redt, Jezus Christus, is dezelfde Schepper God die ons fysiek en materieel redt.

Discussievraag en vraag om over na te denken: Hoe zijn de drie dimensies van God—rechtvaardigheid, liefde en wijsheid—theologisch aan elkaar gerelateerd?

Deel III: In het leven toepassen

Pleeg geen moord. (HSV: U zult niet doodslaan.) De wezenlijke les van de zondvloed is de bevestiging van het leven. Na de vernietiging van zijn schepping en de dood van alle mensen buiten de ark, zegt God ja tegen het leven. In die context gelast God mensen niet alleen om talrijk te worden, maar ook om geen leven te nemen, want het leven is heilig. Dit principe geldt het eerst voor dieren. Gods tolerantie voor enige consumptie van vlees wordt, gezien de post-zondvloed situatie, gekwalificeerd door het gebod om geen vlees te eten waar nog bloed in zit, omdat het bloed leven voorstelt (Genesis 9:4). Maar voor mensen is Gods toepassing absoluut. Omdat God mensen als zijn evenbeeld heeft geschapen, zou hun bloed niet moeten worden vergoten (Genesis 9:5, 6). Hoewel de levens van dieren heilig zijn, zoals aangegeven in de proscriptie (verbod) ten aanzien van bloed, is het veelbetekenend dat alleen menselijk leven een melding voor God vereist (Genesis 9:5).

De Hebreeuwse taal heeft verschillende werkwoorden voor doden. Al deze werkwoorden gelden voor zowel mensen als dieren, behalve één, het werkwoord *ratsakh*, dat alleen voor mensen geldt. Het is veelbetekenend dat het werkwoord *ratsakh*, 'doodslaan' ((H)SV, NBG), 'een moord plegen/begaan' (NBV21, GNB), in de tien geboden wordt gebruikt (Exodus 20:13). De nuance in dit gebruik maakt geen onderscheid tussen het geval van moord en andere gevallen, maar tussen het *voorwerp* dat wordt gedood—mensen en dieren. Daarom zou het zesde gebod niet moeten worden vertaald met 'U zult niet moorden.', wat alleen het specifieke geval van een criminele daad inhoudt, maar 'U zult geen mensen doden.' in absolute zin.

Vraag om over na te denken: Hoe past u dit principe toe op de situatie van militaire dienst of de kwestie van de doodstraf?

Les 5 Alle naties en Babel

Kerntekst: Genesis 11:9

Focus van de studie: Genesis 9:18-11:9, Psalm 139:7-12, Lucas 10:1.

Deel I: Commentaar

Vloeken en zegeningen

De vloek over Chams zoon (Genesis 9:25) blijkt uiteindelijk een boodschap van hoop te zijn. Genesis 9:25 is vaak noodlottig op zwarte mensen toegepast en is zo als godsdienstige rechtvaardiging voor slavernij gebruikt. Deze bekrompen uitleg houdt echter geen stand, om twee redenen. Ten eerste: de vloek betreft niet Cham, maar zijn zoon Kanaän. Noch betreft deze vloek Kus, de eerstgeboren zoon van Cham, wat onmiddellijk de verwijzing naar zwarte mensen of Afrikanen in het bijzonder uitsluit. Overigens gaan Bijbelse genealogieën (zie de volkenlijst in Genesis 10) meer over etno-geografie, dat wil zeggen: de geografische verdeling van bevolkingsgroepen, in plaats van over ethniciteit, die over de oorsprong van menselijke rassen en talen gaat. Het begrip 'ras' is ontleend aan de pseudo-wetenschappelijke racistische en linguïstische theorieën van de negentiende eeuw, gebaseerd op de evolutietheorie, nog een kwaad dat uit deze moderne scheppingsmythe is ontstaan. De Bijbelse aanduidingen van bevolkingsgroepen als 'Jafetisch', 'Semitisch' of 'Chamitisch' volgen geen duidelijke criteria van ras, zoals gedefinieerd door de evolutie, maar zijn veel complexer en waziger. Bijvoorbeeld: hoewel Kanaänitische talen Semitisch zijn, wordt Kanaän tot de Chamieten gerekend. Hoewel Kus een nakomeling van Cham is, is hij de vader van Nimrod, de stichter van Babel. Elam, die tot een niet-Semitisch volk behoort, is een zoon van Sem.

De tweede reden dat Genesis 9:25 niet voor zwarte mensen geldt, is dat de verwijzing naar Kanaän een zinspeling is op de erfenis van het Beloofde Land, met alles wat dit land symboliseert, aangaande de belofte van redding voor de wereld. In deze context is het gebruik van de uitdrukking 'knecht . . . de minste van alle knechten' (HSV: 'dienaar van dienaren') ironisch. 'Dienaar van dienaren' is een superlatief, dat 'de dienaar bij uitstek' betekent en suggereert een geestelijke richting die naar Jezus wijst, de minste van alle knechten, die komt om de wereld te redden (Johannes 13:5).

De zegeningen in Genesis 9 bevestigen dit perspectief. Het is interessant dat het noch Sem noch Jafet is die wordt gezegend, maar alleen God (Genesis 9:26). Vanuit dit perspectief brengt de profetie ons dus verder dan de onmiddellijke toekomst van de geschiedenis van Israël in de Pentateuch, naar de redding van de mensheid (Genesis 9:27). De bewoordingen van de profetie verwijzen ook naar de Israëliische tabernakel (Jozua 18:1), een profetische zinspeling op de heidenen die op de Israëliische boodschap van redding zullen reageren en zich bij de heilige gemeenschap van Israël zullen aansluiten (Jesaja 66:18–20, Romeinen 11:25). Maar de vervulling van deze profetie hangt ten eerste af van de vervulling van een andere profetie: de onderwerping van Kanaän. Deze gebeurtenis is in de ogen van de auteur zo fundamenteel, dat hij aan het einde van de zegen hierop terugkomt, als hij, voor de derde keer, naar Kanaän verwijst als de knecht van Sem (Genesis 9:27; vergelijk met 25, 26). De taal in het zegengedeelte wordt gegeven in de stijl van een gebed: 'Laat . . .' Genesis 9:26, 27, HSV). Mozes, de auteur van deze tekst en een tijdgenoot van de Israëlieten die in Egypte tot slaaf waren gemaakt, bidt voor de redding van Israël, een fundamentele, noodzakelijke eerste stap naar de redding van de mensheid.

Universaliteit en particulariteit (eigenheid/bijzonderheid)

Dit verband tussen het bijzondere en het universele perspectief is een karakteristiek kenmerk van het Bijbelse denken. Anders dan het Griekse denken, dat het idee van onmiddellijke toegang tot de absolute waarheid promoot, spreken de Hebreeuwse profeten over een God die een volk, en later zijn zoon, heeft uitgekozen, door wie Hij zichzelf aan de mensheid heeft geopenbaard.

Eén illustratie van de Bijbelse manier van denken wordt in het getal zeventig uitgedrukt: er worden in de volkenlijst in Genesis 10 zeventig volken opgenoemd, die de zeventig leden van Jakobs familie voorafschaduwden (Genesis 46:27) en de zeventig oudsten van Israël in de woestijn (Exodus 24:9). Deze overeenkomst tussen de '70s' lijkt Deuteronomium 32:8 te verklaren, waarin wordt gesproken over God die de mensheid 'naar het aantal nazaten van Israël' verdeelt. Net zoals er zeventig volken waren, waren er zeventig talen, volgens de Joodse traditie. In het Nieuwe Testament zendt Jezus tweeënzeventig (andere vertalingen: 'zeventig') leerlingen/discipelen om de wereld te evangeliseren (Lucas 10:1–16). De genealogie van Noach, de vader van de volken van de aarde (Genesis 9:19, Genesis 10:32), drukt de vervulling van Gods zegen en belofte aan Noach uit: 'Wees vruchtbaar en word talrijk' (Genesis 8:17; 9:1, 7). Deze zegen en belofte zijn ook verbonden met de eerste belofte en zegen die bij de schepping aan Adam waren gegeven (Genesis 1:28, 29).

De God van de volken, de Schepper van de wereld en de Heer van Israël is dezelfde God. Deze waarneming heeft twee belangrijke theologische implicaties. Ten eerste: het betekent dat God de geschiedenis zelfs buiten het domein van de godsdienst beïnvloedt. God is ook onder de volken aanwezig. Ten tweede: het betekent dat de redding van de volken ook van het getuigenis van Israël afhangt. De zegen van de volken zal alleen door middel van Israël worden gerealiseerd (Genesis 12:3), want alleen de God van Israël is de ware God (Johannes 4:22, 23). De lessen van de Hebreeuwse Bijbel, de geschiedenis van Israël en de gebeurtenissen die de Joden hebben meegemaakt en die in het Nieuwe Testament zijn opgetekend, zijn voor de volken van verlossende betekenis.

Een poging om zich te verenigen en te usurperen (toe te eigenen). Het is verontrustend dat de ideologie van eenheid de eerste zorg van de bouwers van de toren van Babel is. De uitdrukking 'Ooit werd er op de hele aarde één enkele taal gesproken.' (Genesis 11:1) verwijst naar het feit dat deze mensen dezelfde woorden gebruikten en hetzelfde discours (gesprek/conversatie) hadden. In het verhaal over Babel staat echter de eerste poging om de wereld te verenigen opgetekend. Geen wonder dan dat deze manier van denken een totalitaire maatschappij voortbracht, die geen ruimte voor verschillen of verschillen van mening bood (vergelijk met Daniël 3:1–7), en dat deze het project aanging om Gods plaats in te nemen. Eigenlijk horen de twee bepalingen—uniformiteit en usurpatie—samen. De geschiedenis heeft getoond dat de drive om andere mensen te dwingen om zich te gedragen en te denken als wij doen, onvermijdelijk tot intolerantie en vervolgingen leidt. Uiteindelijk geeft dergelijke dwang de ambitie om Gods plaats in te nemen een impuls.

Het is veelbetekenend dat de bouwers van Babel Gods woorden gebruiken. Het eerste woord, een tussenwerpsel, *habah*, 'Kom', dat twee keer het gesprek van de bouwers introduceert (Genesis 11:3, 4, HSV), is identiek aan de woorden die God gebruikt (Genesis 11:7, HSV). De uitdrukking van samenwerking door de gemeenschap, die vier keer in Genesis 11:1–7 wordt herhaald ('Laten we/Laten Wij . . .'), herinnert aan het goddelijke meervoud van de schepping 'Laten Wij . . . maken' (Genesis 1:26) en verraadt dus de bedoeling van de bouwers om Gods macht te usurperen. Zelfs het Hebreeuwse woord voor 'toren' dat de stad Babel beschrijft, houdt verband met hun aspiratie/streven. Dit woord is gerelateerd aan het woord *gadal*, 'machtig/groot,' dat op het idee van ambitie en glorie duidt en vaak met God zelf in verband wordt gebracht (Exodus 18:11). Interessant genoeg gebruikt de passage in Daniël 8, die een aantal linguïstische en theologische motieven met onze tekst deelt, hetzelfde woord *gadal* als een sleutelwoord om de poging van de kleine hoorn te beschrijven om zich tegen God zelf te verheffen (Daniël 8:9–11, 25). In feite wordt de toren verondersteld de hemel te bereiken, een specificatie die meer suggereert dan alleen de monumentale proportie (afmeting) van de toren. De bouwers van Babel worden gedreven door de geestelijke ambitie om God te vervangen, wat duidelijk wordt geopenbaard in hun bedoeling om 'onze naam te vestigen' (HSV: 'voor ons een naam [te] maken (Genesis 11:4). God is de Enige die een 'naam veel aanzien geeft/groot maakt' (Genesis 12:2) en de Enige die zich een Naam kan verwerven (Jesaja 63:12, 14).

Deel III: In het leven toepassen

Vloeken die zegeningen worden: Vind in de Bijbel gevallen waarin iets dat oorspronkelijk als een vloek bedoeld was, uiteindelijk een zegen werd. Vind in uw leven voorvallen toen een slechte ervaring (bijvoorbeeld: de afzondering door COVID-19) u onverwachte kansen gaf voor bezinning, kameraadschap en een terugkeer naar God. Waarom brengt lijden vaak de ontdekking van nieuwe waarden met zich mee en trekt ons dit dichter naar andere mensen en naar God?

Eenheid en usurpatie van God: Vind in de Bijbel, in de geschiedenis, in uw godsdienstige gemeenschap en in uw persoonlijke ervaring gevallen waarin een leider die het goed bedoelde, of misschien zelfs uzelf, zich als de bouwers van de toren van Babel gedroeg. Waarom leiden grote idealen van heiligheid, eenheid en waarheid vaak tot intolerantie en trots? Hoe inspireert het toonbeeld van Jezus manieren om deze vergissing te vermijden? Waarom is het zo dat gelijk hebben niet genoeg is en, in feite, haat en zelfingenomen trots kan voortbrengen?

Les 6 Waar Abraham vandaan komt

Kerntekst: Hebrëen 11:8

Focus van de studie: Genesis 12-14, Hebrëen 7:1-10.

Deel I: Commentaar

Lek Leka, 'Trek weg'

Deze Hebrëeuwse uitdrukking betekent 'ga om jezelf te vinden'. De oproep aan Abram om uit zijn land 'weg te trekken' en zijn wortels te verlaten, zou hem op een reis nemen om zichzelf te vinden, om zichzelf te verwezenlijken en zijn identiteit te bepalen. Het is voor Abram niet genoeg om uit Babel weg te gaan; om zijn ware ik te vinden moet Abram zich ontdoen van het Babel dat nog steeds in hem zit—de afgoderij van zijn voorouders en de hoogmoedige mentaliteit van Babel. Met dat doel moet Abraham niet alleen de plaats verlaten waar hij tot nu toe is geweest; hij moet altijd op pad zijn. Het is veelbetekenend dat dit lot van 'op pad zijn' wordt weerspiegeld in de taal van de verhalen die verslag uitbrengen over zijn leven. Het werkwoord 'gaan', *halak*, is een sleutelwoord waarvan de verhalen over Abram doordrongen zijn van hoofdstuk 12 tot en met hoofdstuk 22, die het centrale gedeelte van het boek Genesis vormen. Het is ook veelbetekenend dat de uitdrukking *lek leka*, 'ga', de geestelijke reis van Abraham omlijst. Deze uitdrukking verschijnt twee keer: de eerste keer als Abraham wordt geroepen om zijn verleden te verlaten (Genesis 12:1) en de tweede keer als hij wordt geroepen om zijn toekomst op te geven (Genesis 22:2). Zwevend in het vacuüm, losgekoppeld van zijn wortels, is Abraham alleen afhankelijk van God. Abraham staat symbool voor 'geloof'.

Abram en de farao

Als Abram in Egypte aankomt, wordt hij geconfronteerd met de dreiging van de farao. Maar in plaats van Gods hulp of leiding te zoeken, neemt hij zijn toevlucht tot beleid en onwaarheden. Toch keert Abrams bedrog zich tegen hem. Het is juist omdat Abram had gelogen en beweerd dat Sarai zijn zus was, dat de farao haar mee naar zijn harem nam (Genesis 12:15; vergelijk met Genesis 12:19). Ironisch genoeg is het ook omdat de farao geloofde dat Sarai Abrams zuster was, dat hij Abram goed behandelde (Genesis 12:16), net zoals Abram had gepland (Genesis 12:13). Het verhaal staat vol dubbelzinnigheden. Zelfs als Abram liegt, vertelt hij de waarheid, want Sarai is zowel zijn zus als niet zijn zus; ze is zijn halfzus. Zelfs als Abram met alle geschenken van de farao wordt gezegend, wordt hij vervloekt, want zijn vrouw is nu in de harem van de farao. God berispt Abram niet; maar als de farao spreekt, klinken zijn woorden als Gods woorden tot Adam (Genesis 3:9; vergelijk met Genesis 21:17; Genesis 22:11, 15, 16). Het is ook interessant dat de farao een reeks vragen stelt, net zoals in de roep van God tot Adam (Genesis 3:9, 11). Deze parallel tussen deze twee berispingen suggereert dat Abrams ongerechtigheid in dezelfde geest als Adams ongerechtigheid is.

Abram en Lot

Voor de eerste keer sinds Kanaän verschijnt het werkwoord *halak*, 'gaan', dat gehoor geeft aan de oproep *lek leka*, opnieuw. Het wordt twee keer gebruikt (Genesis 13:1, 5). De eerste keer verwijst het naar Abrams reis naar Betel, waar Abram een altaar bouwde en God aanbad (Genesis 13:4). Deze manoeuvre verbindt Abram opnieuw met zijn verleden en herstelt wat zijn reis naar Egypte had onderbroken. Abram komt terug naar 'de oude wegen' (Jeremia 6:16; vergelijk met Jeremia 18:15). Hij heeft berouw.

De tweede keer dat het werkwoord *halak*, 'gaan', wordt gebruikt, verwijst dit naar het gaan van Lot. Toch heeft het 'gaan' van Lot, anders dan Abrams manoeuvre, geen geestelijke connotatie; in plaats hiervan is dit met zijn rijkdom verbonden (Genesis 13:5). Daarnaast verschilt niet alleen de

manier waarop ze 'gaan', maar ook de manier waarop ze 'wonen'. Terwijl Abram zijn 'wonen' relateert aan zijn relatie met God, beschouwt Lot zijn 'wonen' alleen in verband met zichzelf en zijn materiële bezittingen. De moeilijkheid met hun bij elkaar wonen (Genesis 13:6) is niet alleen het gevolg van externe factoren; het heeft hoofdzakelijk te maken met de diepgaande geestelijke verschillen tussen hen. Hun wereldbeelden zijn onverenigbare wereldbeelden (Genesis 13:7-9) en daarom zijn spanningen tussen hen onvermijdelijk. Hoewel de Bijbeltekst verslag doet van een strijd tussen de herders, gaat het geschil verder dan de herders en omvat geestelijke kwesties. Abram begrijpt dan dat afscheiding de enige weg tot vrede is. Lot neemt het initiatief en kiest het gebied van de rijke vlakten uit. Abram neemt wat over is: de bergen van Kanaän (Genesis 13:12). Anders dan Lot, die zelf beslist om om zich heen te kijken en te zien (Genesis 13:10), doet Abram dit alleen op Gods bevel (Genesis 13:14).

Later, tijdens de oorlog, als Lot uit Sodom gevangen wordt genomen (samen met zijn goederen), reist Abram met een bende mannen af om zijn neef te redden. Aan het einde van de veldtocht worden Lot en zijn mensen eindelijk gered. De koning van Sodom verschijnt om Abram op de weg terug van de veldtocht te ontmoeten en hem te bedanken (Genesis 14:17). Ironisch genoeg werd Lot, die zo graag zijn lot in de hand wilde houden en het beste deel van het land voor zichzelf had genomen, een gevangene. Abram, aan de andere kant, die vriendelijk en nederig aan Lot het recht had afgestaan om als eerste te kiezen—een keuze die van hem was en waarop hij als het oudere familielid recht op had—is nu degene die het initiatief neemt en de loop van de gebeurtenissen in de hand heeft. Abram had begrepen dat vertrouwen in God en de bereidheid om zijn voordelen te verliezen, de beste manier was om zijn lot in de hand te houden en voor de beste uitkomst te zorgen. Dezelfde paradoxische les wordt door Jezus tijdens zijn Bergrede versterkt (Marcus 8:35).

Abram en Melchisedek

Deze mysterieuze koning lijkt in de context van het verhaal geheel niet op zijn plaats. Allereerst komt Melchisedek uit de stad Salem, de oude naam van Jeruzalem, die niet bij de oorlog betrokken was. Daarnaast weerspreekt de naam *shalem*, 'Salem', die 'vrede' betekent, de oorlogsactiviteiten, die tot nu toe in het verhaal centraal hebben gestaan. Rechtvaardigheid (*tsedeq*), die in de naam van de koning is opgenomen, staat tegenover de evocaties (evocatie: het voor de geest roepen) van 'het kwaad' en 'slechtheid' in de namen van koning Bera ('zoon van het kwaad/in het kwaad') van Sodom en koning Birsa ('zoon des verderfs/zoon van goddeloosheid') van Gomorra. Melchisedek wordt een 'priester van God, de Allerhoogste' genoemd.

Dit is de eerste keer in de Bijbel dat het woord 'priester' (*kohen*) voorkomt. Melchisedeks priesterschap gaat aan het Levitische priesterschap vooraf. Het feit dat Abram dezelfde titel *'el 'elyon* ('God, de Allerhoogste') voor zijn God gebruikt (Genesis 14:20), waarin hij de naam van YHWH met de naam 'God, de Allerhoogste' verbindt (Genesis 14:22), suggereert dat Abram Melchisedek als een rechtmatige priester van de Schepper God beschouwde. Hoewel Melchisedek tot de Kanaänitische gemeenschap behoorde, had God hem gekozen om zijn vertegenwoordiger onder de mensen in die tijd te zijn. Ondanks zijn buitenlandse oorsprong geeft Abram hem een tiende en wordt door hem gezegend. Bovendien doordringen de talrijke verwijzingen naar God, de heilige maaltijd van het brood en de wijn, en de zegen en hymn die tot God zijn gericht, de Kanaänitische persoon van Melchisedek met een geestelijke betekenis, die verder dan een simpele ontmoeting tussen koningen wijst. Met name de latere Geschriften houden deze geestelijke connotatie aan. Psalm 110 brengt Melchisedek met de toekomstige Davidische Messias in verband (Psalm 110:4), gevolgd door de auteurs van het Nieuwe Testament, die het unieke priesterschap van Melchisedek aan dat van Jezus relateren (Hebreeën 5:5–6:10, Hebreeën 7).

Deel III: In het leven toepassen

Lek Leka, 'Trek weg.' Vind passages in de Bijbel, waarin de profeten Gods volk vragen om uit Babylon weg te gaan. Wat betekent deze oproep voor Gods volk vandaag? Hoe geldt Gods oproep aan zijn volk om 'weg te gaan' voor u persoonlijk in relatie tot uw sociale leven? Hoe heeft deze

oproep betrekking op het werk van karaktergroei dat u elke dag doet? Hoe past deze uitdrukking zich toe op uw ervaring met bekering?

Abram en Lot. Waarom was Abram in staat Lot als eerste te laten kiezen? Hoe past deze houding zich toe op uw relatie met andere mensen? Waarom is Abrams toekomstgerichte perspectief beter ten opzichte van Lots denken dat op het nu gericht is? Wat voor principes en lessen leert dit verhaal u over de manier waarop zaken zouden moeten worden gedaan? Waarom lonen misdaad en bedrog uiteindelijk niet?

Abram en Melchisedek. Wat voor lessen over de geestelijke betekenis van de tiende kunt u leren van Abram, die zijn tiende aan de heidense koning Melchisedek geeft? Waarom is Abrams besluit om een tiende te geven van alles wat hij uit de strijd terugbrengt, aan zijn geloof in de Schepper en zijn Redder (Genesis 14:19, 20) gerelateerd? Hoe past zo'n belijdenis van geloof in de Schepper zich op materiële bezittingen in uw leven toe?

Les 7 Het verbond met Abraham

Kernteksten: Genesis 15:6, Genesis 17:5, Genesis 18:23

Focus van de studie: Genesis 15-19, Romeinen 4:2-11, Amos 4:11.

Deel I: Commentaar

Abram gelooft in de Heer

Abrams geloof begint met angst en gaat verder met twijfels en vragen. Waar Abram het meest bang voor is, is het onbekende, wat zijn toekomst is, iets wat hij niet in de hand kan hebben. Hierom vertrouwt Abram op het heden en maakt zo zijn knecht Eliëzer tot zijn erfgenaam (Genesis 15:2). Als God dus tot Abram spreekt, gebruikt Hij een aantal uitdrukkingen die naar de toekomst wijzen. De uitdrukking 'wees niet bang' is vaak verbonden met de belofte van nakomelingen. Dezelfde belofte voor de toekomst wordt ook weergegeven door het woord *magen*, 'schild' (Genesis 15:1), dat het werkwoord *magan*, 'uitleveren/overleveren' echoot (Genesis 14:20), dat in verband met zijn eerdere overwinning is gebruikt. We kunnen dus zien dat de God die Abram in het verleden heeft gered, dezelfde God is die hem in de toekomst zal redden. Het visioen van God als zijn toekomst inspireert in Abram geloof in de toekomst: 'Abram geloofde.'

Het Hebreeuwse werkwoord *he'emin*, 'geloofde', beschrijft meer dan een sentimenteel of intellectueel proces, of louter een verwijzing naar een geloofsbelijdenis. In het Hebreeuws is 'geloven' relationeel, zoals vervat in de wortel '*aman*, 'sterk/standvastig', 'betrouwbaar'. Omdat hij op God vertrouwde, 'geloofde' Abram dat hij nakomelingen zou krijgen. Het is dit geloof dat God als 'gerechtigheid' heeft opgetekend. Met andere woorden: God 'rekende' dit geloof als dezelfde *waarde* hebbend als rechtvaardigheid. Deze zienswijze is van belang tegen de achtergrond van Egyptische geloofsovertuigingen uit de oudheid. Terwijl in het oude Egypte het gewicht van menselijke rechtvaardigheid werd geëvalueerd op basis van het optellen van menselijke werken tegen het gewicht van de Maat, de goddelijke rechtvaardigheid, wordt, in het geval van Abram, zijn rechtvaardigheid geëvalueerd op basis van de goddelijke werken voor hem. Wat Abram rechtvaardig maakt, is niet de optelsom van zijn daden, maar zijn bereidwilligheid om op Gods daden voor hem te vertrouwen (Romeinen 4:2–4).

Abraham lacht met de Heer

Abrahams onmiddellijke reactie op de goddelijke mededeling is zwijgende prosternatie (teraardewerping) en ontzag (Genesis 17:17). Dit is de tweede keer dat Abraham zich diep in stilte neerbuigt (vergelijk met Genesis 17:3). Deze keer is zijn prostratie echter verbonden met gelach, het eerste gelach waarvan de Bijbel verslag doet. Het is niet duidelijk of dit gelach op scepsis wijst of zijn verwondering uitdrukt. Het feit dat gelach in de context van Abrahams daad van aanbidding plaatsvindt, suggereert dat verwondering wordt bedoeld. Toch heeft, zodra Abraham spreekt, scepsis voorrang. Hij stelt een redelijke oplossing voor. Abraham verwijst naar Ismaël. Abrahams sceptische aanbeveling vraagt erom dat God specifiek wordt. Gods belofte betreft niet Ismaël. In weerklank op Abrahams vragen antwoordt God expliciet met de naam Isaak (Genesis 17:19). Ironisch genoeg betekent Isaak 'hij lacht', wat resoneert met Abrams gelach.

Maar deze keer is het God die lacht, want de naam Isaak duidt op de naam van God, zoals Semitische en Bijbelse linguïstische studies van namen suggereren. In parallel met de naam Ismaël, 'God heeft gehoord.', moet Isaaks naam ook, tenminste impliciet, de naam van God: '[God] heeft gelachten.', met zich meegedragen hebben. Gods gelach resoneert dus met Abrahams gelach. Later zal Sara ook lachen. De context van Sara's gelach versterkt de verwondering waarop de vorige situaties duiden. Sara, die zich in de tent verbergt, hoort over het ongelooflijke nieuws over geboorte en lacht er dan om. Dan gebeurt er iets vreemds. Hoewel Sara 'in zichzelf' had gelachen (Genesis 18:12), zijn haar meest intieme gedachten bij de gast bekend (Genesis 18:10). Deze buitengewone capaciteit wijst Abraham en Sara erop dat ze in de aanwezigheid van de Heer zijn,

die het wonder van de miraculeuze geboorte garandeert. Op Abrahams eerste gelach van bevende twijfel en ontzag reageerde God met een gelach van ironie en belofte.

Abraham kookt voor de Heer

Voor de eerste keer ontvangt Abraham hemelse gasten zonder dat hij dit weet. Zijn daden zullen worden herinnerd als een toonbeeld van gastvrijheid (vergelijk met Hebrëeën 13:2). In plaats van meteen op de verbondsbelofte in te gaan, die de reden voor zijn bezoek is, gaat God de menselijke sfeer binnen. Abraham zal hem zien, ontmoeten en te eten geven. Dit is een moment van siësta. Abraham zit voor de tent, alsof hij zit te wachten en hoopt dat er iemand komt. In de woestijn komen niet veel mensen langs. Als Abraham dus iemand van verre ziet, loopt hij snel, wat buitengewoon is, gezien zijn hoge leeftijd (hij is 99 jaar), en omdat hij net besneden is (Genesis 17:24). Zodra Abraham met de gasten samen gekomen is, bedient hij hen ijverig en maakt een maaltijd voor hen klaar. Na in water te hebben voorzien om de voeten van zijn gasten te wassen (Genesis 18:4), kiest Abraham het beste voedsel voor de maaltijd uit (Genesis 18:6, 7). Abraham betreft zijn hele familie bij dit werk. Sara maakt het brood klaar (Genesis 18:6) en de knecht, waarschijnlijk Ismaël, maakt het kalf klaar (Genesis 18:8). Toch kwalificeert Abraham het feestmaal nederig als 'een stuk brood' (Genesis 18:5, HSV). Het is duidelijk dat Abrahams passie en ijver ten opzichte van de drie gasten ontleend is aan zijn intuïtie dat ze een speciale status hebben. De manier waarop hij zich tot een van de gasten richt als Adonai, 'mijn Heer' (vgl. Genesis 18:2, 3, NBG, HSV), suggereert die perceptie. Het feit dat Abraham de Bezoeker eten en water aanbiedt, sluit niet noodzakelijkerwijs zijn erkenning van de goddelijke identiteit uit. De 'menselijke' uiting van de gasten, die fysiek staan (Genesis 18:2), eten (Genesis 18:8) en welbespraakte conversaties voeren (Genesis 18:9), maakt deel uit van de goddelijke strategie van de incarnatie van God, die tot mensen neerdaalt. Abraham blijft dan bij hen staan (Genesis 18:8), heeft oog voor hun noden en is klaar om hen te bedienen.

Abraham onderhandelt tegenover de Heer.

Het werkwoord 'staan', dat net is gebruikt om Abraham te beschrijven, die zijn gasten bedient (Genesis 18:8), verschijnt nu opnieuw om Abrahams houding voor God te kenmerken (Genesis 18:22). Feitelijk wordt het voorzetsel 'voor', dat volgt op het werkwoord 'staan', normaal gesproken gebruikt om eerbied voor God en het bidden tot Hem te beschrijven (Deuteronomium 10:8, 1 Koningen 17:1, Zacharia 3:1). Dit voorbeeld is de eerste keer in de Bijbel dat iemand ten behoeve van een andere persoon bidt. Zelfs Noach had in soortgelijke omstandigheden gezwegen (Genesis 6:13–22). Het Hebreeuwse werkwoord *wayyigash*, 'dichterbij komen', suggereert Abrahams aarzeling en langzame nadering tot God (Genesis 18:22, 23). Abraham is moedig, maar blijft toch respectvol, zich bewust van Gods afstand. Tactvol richt hij zich tot God met in totaal zeven vragen. Abraham gaat met God een onderhandelingsessie aan en gaat van vijftig omlaag naar tien. Er is op basis van Amos 5:3 geopperd dat vijftig voor een halve kleine stad staat, die minimaal honderd mannen bevat (vergelijk met Rechters 20:10). Abraham begint zijn uitdaging met de veronderstelling dat er gelijke aantallen onschuldigen/rechtvaardigen en schuldigen/goddelozen in de stad zijn. Als Abraham het getal tien bereikt (Genesis 18:32), begrijpt hij dat hij nu tot de limiet gekomen is en besluit daarom dat hij niet verder dan dit getal zal gaan. Het getal tien symboliseert het idee van minimum. Het is veelbetekenend dat het getal tien wordt voorgesteld door de *yod*, de kleinste letter van het Hebreeuwse alfabet (zie Matteüs 5:18). Later zal het getal tien in het jodendom het minimum worden dat voor de aanbedende gemeenschap vereist is (*minyān*). Dat dit minimum van tien rechtvaardigen genoeg zou zijn om de collectieve gemeenschap te redden, is een begrip waarmee het dienstwerk wordt voorafgebeeld van de lijdende dienaar ((H)SV: 'Knecht'), die 'velen recht verschaft/velen rechtvaardig zal maken' (vgl. Jesaja 53:11). Na zes antwoorden eindigt God abrupt zijn conversatie met Abraham. Hoewel God heeft toegestemd om met mensen te overleggen, blijft Hij souverain in zijn oordeel.

Deel III: In het leven toepassen

Abraham gelooft in de Heer. Hoe kunnen we mensen trainen om geloof te hebben? Waarom gaat Bijbels geloof hoofdzakelijk om de toekomst? Hoe zou u iemand die net een geliefde heeft verloren , adviseren om geloof te hebben? Hoe kunt u persoonlijk geloof aan hoop relateren?

Abraham lacht met de Heer. Praat over het argument dat soms is gepresenteerd, dat gelach van de duivel is. Zoek in de Bijbel (Oude Testament en Nieuwe Testament) naar voorbeelden van gelach en humor. Waarom zijn gelach en humor verenigbaar met ware godsdienst? Waarom wordt afkeuring van gelach vaak onder godsdienstige mensen gevonden?

Abraham kookt voor de Heer. Hoe inspireert Abrahams ijver om eten klaar te maken zending en aanbidding? Vind in de Bijbel (Oude Testament en Nieuwe Testament) momenten waarop eten en maaltijden een cruciale rol spelen in de ceremoniële rituelen van een verbond met God. Waarom is eten zo belangrijk in de Bijbel? Waarom is ascese onverenigbaar met Bijbelse waarden?

Abraham onderhandelt tegenover de Heer. Waarom was Abrahams durf en uitdaging van Gods wil een daad van geloof? Hoe zou u dit voorbeeld op uw gebedservaring toepassen? Vind gevallen in de Bijbel en in de geschiedenis waarin een godsdienstig persoon wilde onderhandelen en een deal met God wilde sluiten.

Les 8 De belofte

Kerntekst: Genesis 24:1

Focus van de studie: Genesis 22-25, Romeinen 4:1-12, Romeinen 5:6-8.

Deel I: Commentaar

De betekenis van verzoening

De verwijzing naar 'verzoening' is al aanwezig in het begrip 'test'. De betekenis van het Hebreeuwse werkwoord *nissah*, 'stelde . . . op de proef' (Genesis 22:1), houdt twee tegengestelde ideeën in. Aan de ene kant heeft het betrekking op oordeel. God 'stelt op de proef', 'om te ontdekken wat er in uw hart leeft' (vgl. Deuteronomium 8:2; vergelijk met peilen/beproeven/testen in Psalm 139:1, 23, 24). Dit aspect wordt duidelijk door de Engel van de HEER geformuleerd (Genesis 22:11, 12).

Aan de andere kant gaat het Bijbelse idee van 'op de proef stellen' verder dan alleen de bedreigende quiz die God bij Abraham moest afleggen om de kwaliteit van zijn geloof te evalueren. Mozes gebruikt hetzelfde werkwoord *nissah*, 'op de proef stellen', om zijn volk gerust te stellen, dat voor de donderslagen op de Sinai beeft (Exodus 20:18-20). In plaats van dat het een willekeurige en wrede daad is, gericht *tegen* degene die op de proef wordt gesteld, brengt het goddelijke op de proef stellen het positieve en veelbelovende perspectief van goddelijk oordeel en verzoening *ten behoeve van* de op de proef gestelde en moet daarom in verband met het verbond van genade en redding worden begrepen.

Het idee van verzoening verschijnt opnieuw met de ram, die Abraham verrast is te zien. Abraham en Isaak verwachtten een lam (Genesis 22:7). Op Isaaks bevende vraag '. . . waar is het lam?', die een andere inhield—'Ben ik het lam?'—antwoordt Abraham: 'God zal zich zelf . . . voorzien' (Genesis 22:8), wat letterlijk betekent: 'God zal in verband met zichzelf voor het lam zorgen.' De opbouw van de uitdrukking geeft een nadruk op 'God' in, om aan te duiden dat de oplossing alleen in God is. Het is God die zal zorgen. De uitdrukking 'in verband met zichzelf zorgen' is lastig. Zij is uniek in de Hebreeuwse Geschriften. Zij heeft dezelfde vorm als de uitdrukking *lek leka*, die 'trek weg in verband met uzelf' betekent, of in een reflexieve (wederkerende) betekenis: 'ga zelf'. De mondelinge vorm *yr'eh lo* (over het algemeen vertaald met: 'Hij zal voorzien') zou daarom vertaald moeten worden met: 'God zal ervoor zorgen, met zichzelf als het lam,' wat betekent dat God zichzelf als het lam zal geven.

De bedoeling van dit verhaal was niet om de vraag over de oorsprong van dieroffers te beantwoorden of om voor te schrijven wat mensen moeten doen en aan God moeten geven om redding te verkrijgen. De ram die Isaaks plaats innam, wees op Gods geschenk van zichzelf aan Abraham. Het proces van redding vindt zijn oorsprong in God, zoals Paulus benadrukte: 'God heeft in Christus de wereld met zich verzoend' (2 Korintiërs 5:19).

Toch bevat de ram als brandoffer, buiten deze plaatsvervangende rol van het dier, diepgaande theologische lessen. De aard van het offer drukte de geestelijke betekenis ervan uit. Het brandoffer was het enige offer dat het verbranden van het gehele dier vereiste (Leviticus 1:9). Het brandoffer wees dus op de heelheid/volledigheid van Gods offer door middel van Jezus Christus voor de redding van de mensheid (Hebreeën 9:12, Hebreeën 10:10). Op dezelfde manier werd een brandoffer op de Verzoendag gebracht (Leviticus 16:3, 5). Meer dan welke andere Bijbelpassage ook deelt deze de taal van de tekst die over het offer van Isaak gaat. We vinden dezelfde verbinding van woorden in beide teksten: 'brandoffer' (Genesis 22:13; vergelijk met Leviticus 16:3, 5), 'verschijnen', in dezelfde passieve vorm (Genesis 22:14; vergelijk met Leviticus 16:2), 'Hij pakte (nam)' (Genesis 22:13; vergelijk met Leviticus 16:5); en 'een ram' (Genesis 22:13; vergelijk met Leviticus 16:5). Dit unieke intertekstuele verband suggereert dat de schrijver van het ritueel op de Verzoendag de tekst over het offer van Isaak al in gedachten had, en dat hij dit verhaal opzettelijk in het perspectief van de Verzoendag heeft geplaatst.

Het verhaal over Abrahams offer en vastbinden van Isaak gaat dus verder dan de persoonlijke existentiële, godsdienstige of ethische ervaring van een individu. Dit is een profetie. Dat God in de ram voorzag, verwijst in typologische zin naar de eschatologische Verzoendag waarop God dat offer voor de historische vervulling van de verzoening van de mensheid aanvaardt (Daniël 8:14), met het oog op het koninkrijk van God (Daniël 7:9–14).

De kracht van gebed

Eliëzers gebed (Genesis 24:12-14) heeft drie componenten:

1. Eliëzer richt zich tot God als zijn persoonlijke en historische God (Genesis 24:12).
2. Eliëzer vraagt om het succes van de operatie. Het Hebreeuwse werkwoord *haqr'eh*, '... laat mij slagen' (Genesis 24:12, NBG), is ontleend aan het werkwoord *qarah*, dat 'gebeuren' betekent en het idee van 'geluk/toeval' uitdrukt (Ruth 2:3). De knecht vraagt God om de kans op deze ontmoeting teweeg te brengen. Voor het begrip van accidenteel (toevallig) geluk/toeval is hier geen ruimte. Het feit dat God de controle over geluk/toeval heeft, betekent dat Hij binnen de parameters zal optreden van wat uit menselijk oogpunt geluk/toeval lijkt te zijn. Hij is de God van voorzienigheid, die teweeg kan brengen dat de gebeurtenis plaatsvindt. Deze zienswijze wordt versterkt door het feit dat de knecht zo ver gaat dat hij niet alleen het moment van deze gebeurtenis bepaalt, die meteen zou moeten plaatsvinden (Genesis 24:12), maar ook de plaats die precies op deze plek zou moeten zijn, waar de knecht 'zijn kamelen had laten neerknielen' (vgl. Genesis 24:11) en waar hij staat, 'bij deze waterbron' (Genesis 24:13, HSV).
3. Eliëzer stelt specifieke voorwaarden. Om de keuze van de bruid te bepalen legt de knecht God een test voor. De kandidaatvrouw moet niet alleen haar kruik van haar schouder nemen voor hem, een vreemdeling (Genesis 24:14), maar moet zich ook vrijwillig aanbieden om zijn tien kamelen te drinken te geven. De moeilijkheid van de test zal bepalen of God hierachter zit (Genesis 24:14; vergelijk met Rechters 6:36–40). Deze test is duidelijk niet alleen een bovennatuurlijk teken dat Gods goedkeuring laat zien; zij is ook een karaktertest die de persoonlijkheid van die vrouw zal onthullen, haar gulheid en vriendelijkheid, haar bereidwilligheid om meer te dienen dan wordt gevraagd, haar gastvrijheid, evenals haar fysieke uithoudingsvermogen en kracht. De vervulling van het gebed van de knecht is zelfs voordat hij heeft gebeden, begonnen (Genesis 24:15; vergelijk met Matteüs 6:8).

Het verslag van de manier waarop zijn gebed wordt vervuld, begint met een verrassing, die wordt weergegeven met het woord 'zie' dat Rebekka introduceert. Bovendien echoot de verwijzing naar de kruik op haar schouder (Genesis 24:15) de voorwaarden van het verzoek van de knecht aan God (Genesis 24:14). Het verslag gaat dan verder en specificeert de fysieke kwaliteiten van die vrouw: haar schoonheid en haar maagdelijkheid (Genesis 24:16). Haar familie-achtergrond kwalificeert haar om met Isaak te trouwen. Met de ruimtelijke informatie dat ze naar beneden, naar de bron, liep, wordt de spanning versterkt. De knecht is benieuwd (Genesis 24:17). Tot de verbazing van de knecht voldoet Rebekka precies aan alle vereisten van de test. Ze nam haar kruik van haar schouder (Genesis 22:18), net zoals de knecht in zijn gebed had beschreven. Ze biedt zich ook vrijwillig aan om water te putten en de de kamelen te drinken te geven (Genesis 24:19), net zoals de knecht had bepaald. Rebekka gaat zelfs verder dan de verwachtingen van de knecht. Ze vervult niet alleen haar plichten door de knecht te drinken te geven, maar voegt een nadrukkelijk uitnodiging toe om te drinken. Ze legt ook ijver, enthousiasme en efficiëntie in haar werk. De reactie van de knecht is stil ontzag (Genesis 24:21).

Hoewel hij om dit teken had gebeden, slaat hij het ongelooflijke wonder gade. En toch blijft zijn geloof met twijfels gemengd; hij weet werkelijk niet of hij succesvol is geweest of niet (Genesis 24:21). Pas als Eliëzer in Rebekka's huis aankomt weet hij dat hij succesvol is geweest. Hij bidt een tweede lofgebed aan de Heer (Genesis 24:27). De zegen tekent het gevoel van aankomst op de bestemming en de vervulling van profetie (Ezra 7:27, 28; Daniël 12:13). De werkelijke gebeurtenis dat Rebekka de exacte woorden van zijn gebed vervult, doet de knecht begrijpen dat God niet alleen een God van liefde en genade is, maar een God van waarheid en actie, die teweeg brengt dat gebeurtenissen plaatsvinden.

Deel III: In het leven toepassen

De betekenis van verzoening. Praat met uw groep over de theologische betekenis van verzoening en hoe deze waarheid uw persoonlijke leven beïnvloedt. Wat is verzoening voor u? Waarom hebben we verzoening nodig? Hoe zou u deze nood aan uw postmoderne vriend(in) bekendmaken, die niet de nood voelt om vergeven te worden? Praat over de geestelijke en existentiële betekenis van de adventistische waarheid over de eschatologische Verzoendag. Praat over de relevantie van de profetische uitleg van de 2.300 avonden en ochtenden (Daniël 8:14). Hoe beïnvloedt deze moeilijke profetische waarheid uw leven? Hoezeer bent u in staat deze waarheid op een efficiënte, duidelijke en overtuigende manier aan uw seculiere vriend(in) bekend te maken? Wat betekent dat als u dit niet kunt doen? Waarom is de waarheid over de eschatologische Verzoendag zo belangrijk voor uw godsdienstige leven, voor uw relatie met God, voor uzelf en uw medemens?

De kracht van gebed. Wat voor geestelijke lessen heeft u van Eliëzers gebedservaring geleerd? Denk aan verhalen over de vervulling van gebeden uit uw eigen leven, die deze lessen illustreren. Wat voor lessen heeft u uit deze succesverhalen geleerd? Hoe hebben deze ervaringen uw geloof versterkt? Vind in de verhalen van uw leven ook de momenten waarop God niet op uw verzoeken heeft gereageerd. Wat voor lessen heeft u uit uw teleurstelling geleerd? Hoe hebben deze verhalen over mislukking uw geloof verdiept en/of hersteld? Hoe verklaart u het feit dat slechte dingen aan goede mensen gebeuren, en goede dingen aan slechte mensen gebeuren (Lees en praat over Prediker 9:2, 11)?

Les 9 Jakob de hielenlichter

Kerntekst: Genesis 27:36

Focus van de studie: Genesis 25-30, Genesis 11:1-9.

Deel I: Commentaar

Contrasterende tweelingen

De tegenstelling tussen de tweelingbroers Jakob en Esau lijkt vanaf het begin op hun respectievelijke bestemming te wijzen. De eerste zoon, Esau, wordt met zijn uiterlijk bescheven; hij is rossig en behaard. De andere zoon, Jakob, wordt met zijn daad bescheven; hij houdt zijn broer bij de hiel beet (*aqeb*); vandaar de naam *Ya`aqob* (Jakob), die op Jakobs toekomstige daad anticipeert, waarbij hij zijn broer verdringt (Genesis 27:36). Later, als Esau beseft dat Jakob de zegen van het geboorterecht heeft gestolen, maakt hij een woordspeling op de naam Jakob (*ya`aqob*) en klaagt dat dit de tweede keer is dat Jakob zijn hiel heeft vastgehouden (Genesis 27:36). De hiel aanvallen staat ook voor misleiding/bedrog en fatale agressie (Genesis 3:15, Genesis 49:17). De twee namen van de broers bevatten dus profetieën die hun toekomstige respectievelijke bestemming onthullen.

De tegenstelling tussen de twee broers wordt onmiddellijk vervuld in hun gedrag en keuzes. Zoals Ismaël (Genesis 21:20) is Esau een bekwame jager, een man die graag buiten in de open velden was, terwijl Jakob een zachtaardige man is, die liever thuis is. Esau is geliefd bij zijn vader, terwijl Jakob bij zijn moeder geliefd is (Genesis 25:28). De geestelijke en gevoelige aard van Jakob contrasteert met de ruwe en fysieke aard van Esau. Het Hebreeuwse woord *tam* (vertaald met 'mild'), dat Jakob kwalificeert, is hetzelfde woord dat Job (Job 8:20; 'onschuldig', andere vertalingen: 'oprecht') en Noach ('oprecht'; Genesis 6:9, HSV) karakteriseert. Evenzo suggereert het werkwoord *yashab* (vertaald met 'blijven/wonen'), dat 'gezetten zijn' betekent, het rustige en meditatieve temperament van Jakob (vergelijk met Psalm 84:5, Psalm 91:1). Deze informatie aangaande hun karakters anticipeert op het voorval met de maaltijd, dat hun respectievelijke prioriteiten zal bepalen (Genesis 25:29-31). Jakob heeft nagedacht over de geestelijke betekenis van het geboorterecht dat hij zo hartstochtelijk wil verkrijgen; het gaat Esau, daarentegen, niet om dingen die verder gaan dan het leven nu en hij is niet geïnteresseerd in wat na zijn dood zou kunnen plaatsvinden. Anders dan Esau, die op het heden is gericht, is Jakob op de toekomst gericht en vooral gevoelig voor geestelijke waarden, en toch is hij zo gretig om op dit moment het geboorterecht te bemachtigen, dat hij voor dat doel materiële middelen gebruikt. Ironisch genoeg heeft Jakob genoeg geloof om geestelijke waarden en het toekomstige voordeel van een geboorterecht te 'zien', maar niet genoeg geloof om hiervoor op God te vertrouwen (vergelijk met Genesis 27:41-45). Voor de instelling van het priesterschap lag in het geboorterecht 'niet alleen een erfenis van werelds bezit maar ook van geestelijke voorrechten opgesloten. Wie het eerstgeboorterecht ontving, zou de priester van zijn familie zijn'—Ellen G. White, *Patriarchen en Profeten*. Esau's verzoek (Genesis 25:30) suggereert dat, voor hem, het geboorterecht geen geestelijke betekenis had; het ging hem alleen om zijn onmiddellijke bevrediging. Hij verachtte dus zijn geboorterecht (Genesis 25:32, 34; vergelijk met Hebrëen 12:16, 17).

Betel en Babel

De uitdrukking 'poort van de hemel', die in de hele Hebreeuwse Bijbel alleen hier voorkomt (Genesis 28:17), herinnert aan de naam 'Bab-El' ('poort tot God') en zo aan de nutteloze onderneming van de mannen van Babel die de 'poort van de hemel' nooit hebben bereikt. De uitdrukking 'de poort van de hemel' loopt parallel aan de uitdrukking 'het huis van God' die naar 'deze plaats', dat wil zeggen 'de steen', verwijst (Genesis 28:18, 19); Deze plaats is, op haar beurt, de

aardse plek van 'de ladder' (Genesis 28:12) uit Jakobs droom. Daarom wijst 'de poort van de hemel', als de hemelse tegenhanger van het aardse 'huis van God', naar de hemelse verblijfplaats of het heilige/heiligdom in de tempel.

De les van Betel is dat er een verbinding tussen de hemel en aarde bestaat, en dat die verbinding Jakobs ladder is, die God zelf is. Jakob neemt dus een van de stenen die hij rond (of onder) zijn hoofd had gelegd, een steen die met zijn wonderbaarlijke droom verbonden was, en richt daarmee 'een opgericht teken' (SV) op. Het Hebreeuwse woord voor 'opgericht teken', *matseba*, 'staande', dat naar de 'staande' steen verwijst, echoot de woorden *mutsab* en *nitsab*, die respectievelijk de 'staande' ladder en de 'staande' God aanduiden. Jakob zalft de steen om op de wijding ervan als monument te wijzen en zo een geestelijke les uit te drukken. Deze steen herinnert aan de lessen van Jakobs ladder, de hemel-aarde verbinding. In tegenstelling tot de naam Babel, die herinnert aan de nutteloze poging van de mannen die nooit de poort tot God hebben bereikt, bevestigt Betel dat we in het 'huis van God' zijn. De mannen van Bab-El hielden er de ambitie op na om de plaats van God te bereiken en binnen te dringen, om Gods plaats in te nemen. De les van Betel is dat toegang tot God alleen door Gods geschenk kan worden verkregen, door zijn genade en incarnatie, door de ladder van Jezus Christus (Johannes 1:51; andere vertalingen: Johannes 1:52).

Jakobs godsdienst. Het is veelbetekenend dat het op deze steen is, de plaats waar de ladder staat (Genesis 28:22), dat Jakob zijn godsdienst ontdekt. Jakob wijst deze steen aan als 'huis van God' (Genesis 28:22). De steen betekent de garantie van de verbinding tussen hemel en aarde (Genesis 28:12). Jakob verbindt zich ertoe een plaats van aanbidding te bouwen, een heiligdom dat van deze waarheid zal getuigen. Zijn gelofte is een antwoord op Gods bescherming op Jakobs weg terug naar het Beloofde Land. Jakob verbindt zich er ook toe tienden te geven in antwoord op Gods geschenk van brood en kleren. Jakobs godsdienst, zijn aanbidding en zijn trouw worden zo beschreven als een antwoord op Gods daden van genade en niet als een middel om Gods gunsten te verkrijgen. Omdat God de persoonlijke God van Jakob is, omdat de God van de hemel is neergedaald en zich met de aarde heeft verbonden, antwoordt Jakob door middel van aanbidding. Omdat God de God is die om Jakobs fysieke noden geeft en hiervoor zorgdraagt, en omdat God de bron is van alles wat hij heeft (Genesis 28:22), antwoordt Jakob door te beloven dat hij zijn tiende aan God zal geven. De Bijbeltekst geeft niet aan dat Jakob zijn twee geloften aangaande het heiligdom en de tienden is nagekomen. Alleen Gods aandeel in de overeenkomst staat in het boek Genesis opgetekend. Jakob zal Gods aandeel erkennen als hij naar zijn ervaring met Gods bescherming verwijst (Genesis 35:3; vergelijk met Genesis 46:3, 4). Later suggereren de bouw van het heiligdom door Israël, het teken van de aanbidding van de God van de hemel, en de instelling van de tienden, het teken van de erkenning van de God van de aarde, dat Jakob ook zijn geloften is nagekomen.

Jakobs zegen. Als Jakob de deal voorstelt dat alle gespikkelde of gevlekte schapen (Genesis 30:32) zullen worden afgezonderd en als zijn loon worden beschouwd, stemt Laban onmiddellijk in (Genesis 30:34). Om zijn doel te bereiken gebruikt Jakob populieren, amandelbomen en platanen (Genesis 30:37). Dit systeem is niet toevallig, aangezien deze drie bomen chemische substanties bevatten, die verschillende voordelen voor de gezondheid hebben. Omdat hybride dieren van nature sterker zijn dan andere soorten, door de sterkere uit te kiezen (Genesis 30:41), kiest Jakob de bokken uit die al de recessieve (zwakkere) genen hebben, in overeenstemming met het goddelijke visioen. Doordat hij van deze methode gebruikt maakt, is Jakob in staat een grote kudde voort te brengen, die uit sterke veelkleurige schapen en geiten bestaat. Jakobs methode lijkt misschien bijgelovige magie, maar de Bijbeltekst informeert ons dat Jakob onder goddelijke leiding te werk ging (Genesis 31:11, 12). Bovendien geven wetenschappelijke studies aan dat Jakobs methode in overeenstemming met de wet van moderne genetica zou kunnen zijn geweest. Uiteindelijk werd Jakobs bezit 'groter en groter' (Genesis 30:43). Deze uitdrukking herinnert aan Jakobs kwalificatie van Labans rijkdom (Genesis 30:30). Deze echo tussen deze twee evaluaties van Jakobs en Labans rijkdom suggereert dat Jakob nu welvarender dan Laban is geworden en dat zijn voorspoed uit Labans voorspoed is verkregen, wat het gevolg was van Gods zegen omwille van hem (Genesis 30:27).

Deel III: In het leven toepassen

Contrasterende tweelingen. De tegenstelling tussen Jakob en Esau suggereert twee mentaliteiten. Praat met uw groep over de twee psychologieën en de twee manieren van leven waarop deze twee Bijbelse figuren duiden. Waarom is het soort mensen die door Jakob worden voorgesteld, het soort dat aangenaam voor God is? Zijn alle waarden van Esau (genieten van lekker eten, sport, kracht, liefde voor zijn vader) minder waardevol dan die gekoesterd door Jakob (innerlijke overdenking, zachtaardigheid, liefde voor zijn moeder)?

Betel en Babel. Lees Genesis 11:1-9 en Genesis 28:10-22. Vergelijk de twee manieren om God te benaderen met elkaar. Wat is het verschil tussen Betel, 'huis van God', wat inhoudt dat je *in* het huis van God bent, en Babel, 'poort tot God', wat inhoudt dat je aan de poort tot God bent? Waar plaatsen we onze beschaving, en waarom?

Jakobs godsdienst. Wat is uw motivatie als u uw tiende betaalt? Waarom houdt u Gods geboden? Hoe relateert u uw gehoorzaamheid aan God tot uw relatie met Hem? Stel dat u uw baan verliest vanwege uw trouw aan het Sabbatsgebod. Hoe zou u er nog steeds in slagen om de tiende te geven?

Les 10 Jakob-Israël

Kerntekst: Genesis 32:28

Focus van de studie: Genesis 32–35; Hosea 12:3, 4; Jeremia 30:5-7.

Deel I: Commentaar

De benauwdheid van Jakob

Jakobs benauwdheid (*tsara*) inspireert de profeet Jeremia aangaande de verschrikkelijke toestand van Israël in ballingschap (Jeremia 30:7). Toch suggereert de taal van de profeet duidelijk, voorbij deze bijzondere gebeurtenis, dat hij de toekomstige eschatologische dag van de HEER op het oog heeft (vergelijk met Zefanja 1:14–18). Daniël past dezelfde uitdrukking, die naar 'benauwdheid/verdrukking' (*tsara*) verwijst, op de eindtijd toe (Daniël 12:1; vergelijk met Matteüs 24:15, 21).

Jakobs benauwdheid is aan twee oorzaken ontleend. De eerste is horizontaal en is gerelateerd aan zijn broer. De tweede is verticaal en is gerelateerd aan God. Jakobs eerste zorg betreft zijn broer, aan wie hij twee gezelschappen met boden stuurt. Dit initiatief is een strategische operatie om het tweede kamp veilig te stellen: tijdens de gebeurtenis waarbij het eerste kamp wordt aangevallen, zal het tweede kamp tijd hebben om te ontkomen. Jakob besluit 'twee kampen met boden' naar Esau te sturen. Jakob noemt zijn twee kampen met menselijke boden bij dezelfde naam, *makhaneh*, 'kampen' (Genesis 32:8; andere vertalingen 32:7). Jakob begrijpt dat hij, om zijn relatie met God terug te krijgen, hij zijn relatie met zijn broer moet herstellen.

Zoals zijn grootvader Abraham smeekt Jakob God om hulp. Jakob richt zijn pleidooi tot God alleen, want het is God die heeft bevolen dat hij naar Kanaän zou terugkeren (Genesis 32:10; andere vertalingen 32:9), dezelfde God die heeft beloofd zijn nageslacht veilig te stellen (Genesis 32:13; andere vertalingen 32:12). Jakob verwijst naar het wonder van Gods barmhartigheid (Genesis 32:11; andere vertalingen 32:10). De twee Hebreeuwse woorden *khesed* ('genegenheid/goedertierenheid') en *emet* ('waarheid/trouw') zijn precies de woorden die Abrahams knecht had gebruikt toen hij God loofde, omdat Hij zijn gebed had verhoord (Genesis 24:27). Na zijn gebed kampeert Jakob daar dan 's nachts. Voordat Jakob zich terugtrekt handelt hij echter opnieuw. De tekst beweegt dus heen en weer tussen gebed en actie. Omdat Jakob niet naïef is en zijn geloof hem niet passief maakt, stelt hij zijn kamp veilig. Jakob organiseert de ene na de andere golf geschenken die bij Esau moeten worden afgeleverd om hem 'mild/gunstig te stemmen' (Genesis 32:21; andere vertalingen 32:20). Het Hebreeuwse werkwoord *kpr*, voor 'mild/gunstig stemmen', betekent 'verzoenen'. De verbinding met zulke andere woorden als *minkhah*, 'geschenk', een woord dat naar de offergave verwijst (Leviticus 2:1–14), en *nasa' panim*, 'vergeven' of 'aanvaarden', getuigt van een godsdienstig perspectief. Jakob heeft zijn eerdere verzoening met God in gedachten (Genesis 32:23–33; andere vertalingen 22–32), als hij zich met zijn broer probeert te verzoenen (vergelijk met Matteüs 5:23).

Worstelen met God

Jakob blijft alleen achter, omdat hij in zijn geestesangst om Gods tussenkomst en bescherming bidt. Terwijl hij bidt, nadert 'een Man' (Genesis 32:24, HSV) hem. Jakob, die denkt dat hij door een vijand wordt aangevallen, begint met de Man te worstelen voor zijn leven. De anonieme kwalificatie 'een Man' geeft de mysterieuze identiteit van deze persoon weer. Jakob zal de Man als God identificeren (Genesis 32:31; andere vertalingen 32:30), zoals de profeet Hosea zal doen (Hosea 12:3, 4). Dezelfde taal zal door Jesaja worden gebruikt in zijn beschrijving van de lijdende Knecht (Jesaja 53:3). Dat God een menselijke vorm aanneemt om zich tot mensen te verhouden, is niet ongekend (zie Genesis 18:1, 17; Rechters 6:11). Dezelfde term, 'een Man ((H)SV)', wordt door Daniël gebruikt om de hemelse Hogepriester aan te duiden (Daniël 10:5; vergelijk met Daniël 8:11) en de 'Vorst van het leger' (Daniël 8:11), een uitdrukking die de Heer zélf aanduidt (Jozua 5:14, 15).

De informatie dat deze Man (God) niet overwon, bevat een belangrijke theologische les over God in zijn relatie met mensen. Gods 'zwakheid' in zijn confrontatie met mensen is een uitdrukking van zijn genade en liefde en van het mysterie van zijn incarnatie om mensen te redden. De indruk van zwakheid wordt onmiddellijk tegengesproken door de volgende zet van de Man. Een simpele aanraking is voldoende om de ontwrichting teweeg te brengen, wat een bovenmenselijke kracht suggereert. De plaats van de klap, 'het heupgewricht van Jakob' (Genesis 32:25, HSV), die naar de lende of de dij verwijst, is een eufemisme (gebruik van een verhullend woord) voor de plaats die met voortplanting is verbonden. De goddelijke aanraking is dus een impliciete zegen die op Jakobs afstammelingen wijst (Genesis 46:26, Exodus 1:5). Dat Jakob aan het orgaan werd geraakt, dat de generator van leven is, is ook in verband gebracht met het voedingsverbod op het eten van bloed. Want het leven/de ziel is in het bloed (Genesis 9:4). Deze praktijk is daarom meer dan enkel een herinnering aan het verhaal over Jakob; zij herinnert ook aan die Bijbelse episode en daarmee de theologische lessen daaruit. Zij trekt ook de aandacht van de vleeseter naar het fundamentele principe van de heiligheid van het leven.

De profeet Hosea legt Jakobs worsteling met God uit als een ervaring van gebed (Hosea 12:4). Het is Jakobs geloof dat zijn vasthoudende volharding verklaart (Lucas 11:5–8). Daarom is Jakobs nieuwe naam 'Israël'. De uitleg van de 'Man' introduceert een aantal paradoxen: (1) Jakob heeft met God geworsteld en toch legt de 'Man' uit dat Jakob ook met mensen heeft geworsteld; (2) de naam Israël betekent letterlijk 'God strijdt', hoewel deze uitleg bevestigt dat het Jakob is die strijdt; (3) Jakob is net geraakt door de 'Man' die zijn heup heeft ontwricht, en toch legt het verhaal uit dat het Jakob is die gewonnen heeft.

Al deze paradoxen drukken belangrijke theologische lessen uit: (1) de kwaliteit van Jakobs relatie met God hangt af van de kwaliteit van zijn relatie met mensen (in dit geval: Esau) en vice versa; (2) de naam Israël, 'God strijdt', herinnert Jakob eraan dat hij moet leren om God voor hem te laten strijden (zie Exodus 14:13, 14). Jakob zal overwinnen voor zover hij God boven hem voorrang geeft, een principe dat door Paulus zal worden geformuleerd: 'In mijn zwakheid ben ik sterk.' (2 Korintiërs 12:10). Jakob noemt de plaats waar God aan hem is verschenen 'Peniël', wat 'aangezicht/gelaat van God' betekent. Deze naam wijst op Jakobs persoonlijke ervaring, namelijk dat hij door God is geconfronteerd en heeft overleefd. Het gebruik van de Hebreeuwse uitdrukking 'rechtstreeks' (andere vertalingen: 'van aangezicht tot aangezicht') betekent niet dat Jakob daadwerkelijk het fysieke gezicht van God zag. Deze uitdrukking is gelijkwaardig aan het zien van 'de gestalte van de HEERE' (Numeri 12:8, HSV) en beschrijft, beter gezegd, de ervaring van een rechtstreekse ontmoeting met God (Deuteronomium 5:4).

Het aangezicht van de broer

Op Esau's terughoudendheid om het geschenk van zijn broer aan te nemen (Genesis 33:9) reageert Jakob door zijn relatie met hem te verbinden met zijn relatie met God: '. . . ik heb uw aangezicht gezien alsof ik het aangezicht van God zag' (Genesis 33:10, HSV). Jakob heeft het 'aangezicht/gelaat van God' (Peniël) in het aangezicht van Esau gezien. Jakobs ervaring met Esau is een tweede Peniël—waarbij de eerste Peniël een voorbereiding is op de tweede Peniël. Jakobs ontmoeting met God heeft hem geholpen in zijn ontmoeting met zijn broer en zijn verzoening met zijn broer zal zijn relatie met God beïnvloeden. Jakob is gaan begrijpen dat zijn liefde voor God en zijn liefde voor zijn broer van elkaar afhankelijk zijn. Jezus leidt deze unieke theologische les af uit de Schriften: 'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf. Deze twee geboden zijn de grondslag van alles wat er in de Wet en de Profeten staat.' (Matteüs 22:37–40).

Deel III: In het leven toepassen

De benauwdheid van Jakob. 'En zoals de patriarch heel de nacht worstelde om uit de hand van Esau bevrijd te worden, zo zullen de rechtvaardigen dag en nacht tot God roepen om bevrijd te worden van de vijanden rondom hen.'—Ellen G. White, *Patriarchen en Profeten*. Hoe functioneert Jakobs ervaring van benauwdheid als profetie van hoop voor de eindtijd? Wat voor waarschuwing en bemoediging kunnen we van Jakobs benauwdheid keren, die ons door de tijd van benauwdheid kunnen leiden? Heeft u ooit persoonlijk een ervaring gehad, die hetzelfde voelde als een tijd van benauwdheid—een periode waarin u in angst bad, alleen maar om als antwoord te krijgen wat op zwijgen van God leek? Hoe ging u met deze benauwdheid om?

Worstelen met God. Denk aan momenten in uw leven waarop u met verleidingen en met twijfels worstelde; hoe hebben deze worstelingen u dichter naar God toe getrokken? Deel uw getuigenis met uw groep. Hoe past Jakobs vrijmoedige verklaring 'Ik zal U niet laten gaan, tenzij U mij zegent.' (Genesis 32:26, HSV) zich toe op gebed? Waarom houdt het 'verliezen' van de worsteling met God in dat je de worsteling wint? Hoe kan worstelen met God je voorgoed veranderen? Lees en geef commentaar op Romeinen 7:23-25. Waarom moeten we 'worstelen' en waarom is worstelen met God zo moeilijk? Waarom is het onmogelijk om uit onszelf te overwinnen? Lees Efeziërs 6:12.

Het aangezicht van de broer. Waarom, en hoe, helpt uw ervaring met Gods vergeving u om te vergeven? Waarom hangt het liefhebben, respecteren en genieten van de verschillen van iemand van een ander ras, cultuur of godsdienst af van uw ervaring met het zien van God zelf? Wat voor daden ten opzichte van uw broeder of zuster kan in hem of haar de ervaring met het zien van het aangezicht/gelaat van God doen ontstaan?

Les 11 Jozef de meesterdromer

Kerntekst: Genesis 37:19

Focus van de studie: Genesis 37-41:36.

Deel I: Commentaar

De dromen van Jozef

Het feit dat Jozef dromen van God ontvangt is vernederend voor zijn broers; de dromen zijn een goddelijk teken van Jozefs 'geestelijke' superioriteit. Als Jozef zijn dromen aan zijn broers vertelt vanuit zijn naïeve verlangen om de raadselachtige openbaring met hen te delen, zijn ze geïriteerd en gaan hem hoe langer hoe meer haten. De reden dat hun woede is toegenomen, is dat ze de betekenis van de eerste droom maar al te duidelijk hebben begrepen (Genesis 37:8). Als herders en mensen die van het land leven, begrijpen ze de betekenis van de schoven, die aan het voortbrengen van basisvoeding doen denken. Het feit dat hun schoven zich voor de schoof van hun broer neerbuigen (Genesis 37:7), suggereert dat ze ooit economisch afhankelijk van hem zullen zijn en met dat doel zich zelfs als dienaren naar hem toe zullen gedragen. De herhaling van dromen met dezelfde boodschap bevestigt de waarheid van de boodschap en is een teken dat deze dromen van God komen (Genesis 41:32). Jakob legt de symbolen van de zon, de maan en de elf sterren uit als respectievelijk een verwijzing naar de vader (zichzelf), de moeder (zijn vrouw) en zijn elf zonen (Genesis 37:10). Jakob begrijpt daarom dat de dromen van toepassing zijn op zijn familie en dat ze zich ooit voor Jozef zullen neerbuigen. Hoewel Jakob Jozef terechtwijst (Genesis 37:10), of doet alsof hij hem terechtwijst (omdat hij in aanwezigheid van de rest van zijn familie is), is Jakob verbaasd door de droom. Hij denkt er stiekem over na en is benieuwd om haar in vervulling te zien gaan (Genesis 37:11).

De broers zijn echter jaloers en bezorgd (Genesis 37:11), omdat ze aanvoelen dat de droom bedreigend voor hen is. Jozefs broers nemen daarom de eerste kans om de dromer te elimineren (te doen verdwijnen). De gelegenheid doet zich voor als Jakob Jozef stuurt om zijn broers in de velden te bezoeken. Als de broers Jozef zien, zijn ze nog voordat hij hen bereikt opgewonden, omdat ze beseffen dat dit hun kans is om hem te doden (Genesis 37:18). De meervoudige aansporingen van de broers (Genesis 37:20) herinneren aan de meervoudige aansporingen van de mannen van Babel (Genesis 11:3, 4) en suggereren een soortgelijke mentaliteit en houding. Zoals de mannen van Babel nemen de broers Gods plaats in en zijn van plan hun eigen lot en dat van hun broer te bepalen. Jozefs broers willen hem doden, niet omdat hij verslag uitbrengt aan zijn vader of omdat ze jaloers op hem zijn, maar vanwege zijn dromen. De Hebreeuwse uitdrukking die ze gebruiken om hem te kwalificeren is ironisch: *ba`al hakhalomot*, die met 'meesterdromer' (Genesis 37:19) wordt vertaald, betekent letterlijk 'meester in dromen.'

En toch zal wat zij als bespotting bedoelden, profetisch worden, omdat Jozef inderdaad een expert in de uitleg van dromen zal worden. Hoewel Jozef alleen is en met gevaar wordt geconfronteerd, komt bij elke stap van zijn problemen iemand onverwacht ten behoeve van hem tussenbeide. Als de broers beramen om hem te doden, haalt Ruben zijn broers over om hem in plaats daarvan in een put te gooien. Als hij in de put is gegooid en wacht tot hij wordt gedood, haalt Juda zijn broers over om hem in plaats daarvan te verkopen aan een karavaan die voorbij komt. De broers willen Jozef doden, omdat ze zich door zijn dromen bedreigd voelen (Genesis 37:20). Hun plan is om hem te doden en dan zijn lijk in een put te gooien (Genesis 37:20). Het toneel van de broers die gingen zitten om van hun maaltijd te genieten, terwijl Jozef in een lege put ligt, zonder water (Genesis 37:24), anticipeert, ironisch genoeg op de omgekeerde situatie waarin Jozef weldoorvoed is, terwijl zijn broers honger hebben en door hongersnood worden bedreigd (Genesis 42:2, 33; Genesis 43:1, 2; Genesis 44:1; Genesis 45:17, 18). De technische uitdrukking 'Toen zij hun ogen opsloegen – daar . . .' (Genesis 37:25, NBG) tekent de anticipatie van Gods tussenkomst om te redden (zie Genesis 18:2 en Genesis 22:13). Het zicht op de karavaan anticipeert

op de redding van Jozef. Dat de karavaan precies op dat moment verschijnt is inderdaad providentieel (als door de voorzienigheid beschikt).

Juda is de enige die succesvol ten behoeve van Jozef tegen zijn broers handelt. Terwijl Ruben alleen kan 'horen' hoe zijn broers beramen om Jozef te doden, wordt Juda door zijn broers 'gehoord', die dan door zijn argumenten worden overtuigd. Terwijl Ruben de moord alleen kan uitstellen, is Juda in staat Jozef voorgoed uit zijn broers' handen te redden en het proces te ontketenen dat niet alleen tot de huidige redding van Jozef zal leiden, maar ook tot de toekomstige redding van Jakobs familie en Egypte.

Juda, Jozef en de Messias

Na de verkoop van Jozef voelt Juda zich niet langer op zijn gemak om met zijn broers te wonen en geeft er de voorkeur aan zich van hen te distantiëren. Juda's onenigheid met zijn broers moet eerder zijn begonnen, toen hij het argument van verwantschap tegen zijn broers gebruikte ('hij is onze broer, ons eigen vlees en bloed') om te voorkomen dat ze Jozef zouden doden (Genesis 37:27). Juda's geweten is altijd sterk en actief, zoals later in zijn pleidooi voor Benjamin tot uiting komt (Genesis 44:18–34). Bovendien echoot de uitdrukking die Juda beschrijft als iemand die 'wegtrok' (Genesis 38:1, (H)SV) de beschrijving van Jozef als iemand die 'naar' Egypte ging (zie Genesis 37:25, 35; Genesis 39:1).

Deze parallel suggereert dat Juda's beweging 'weg' Jozefs toestand goedgezind was, aangezien laatstgenoemde naar Egypte wordt meegenomen. Hierom hoort het verhaal van Juda's voorval met zijn schoondochter Tamar, dat onmiddellijk na de verkoop van Jozef en zijn aankomst in het Egyptische huis van Potifar volgt (Genesis 38:1), thuis in de volgorde van gebeurtenissen. Niet alleen volgen de gebeurtenissen waarvan hoofdstuk 38 verslag doet, chronologisch de gebeurtenissen die in hoofdstuk 37 staan opgetekend, zoals duidelijk aangegeven in de inleidende uitdrukking: 'In diezelfde tijd . . .' (Genesis 38:1); de twee hoofdstukken delen ook linguïstische en thematische parallellen met elkaar: dezelfde woorden, 'Kijk eens goed' (Genesis 37:32) en 'vaststellen' (vgl. Genesis 38:25); en dezelfde verwijzing naar een 'geitenbokje' (Genesis 37:31, Genesis 38:17). Wat belangrijker is: de twee passages drukken dezelfde fundamentele theologische les uit: ze getuigen van dezelfde providentiële macht die in het belang van zijn volk slechte menselijke daden nietig verklaart. Juda's kwaadaardige daad wordt tot een positieve gebeurtenis gekeerd, die tot de redding van Israël leidt. De beschamende seksuele ontmoeting tussen Juda en Tamar zal niet alleen in de verlossing van de kinderloze Tamar eindigen; zij zal ook de voorouder van David voortbrengen en, vandaar, van de Messias van Israël, de Redder van de wereld.

Dromen van Egyptenaren

Als Jozef de leiding over gevangenen krijgt, ontmoet hij de schenker en bakker van de farao, die worden verontrust door dromen die ze niet kunnen begrijpen (Genesis 40:1–8). Jozef legt de dromen uit als voorspellingen van wat met hen in de toekomst zal gebeuren: de droom van de schenker betekent dat hij in zijn vroegere/voormalige functie hersteld zal worden (Genesis 40:9–15), terwijl de droom van de bakker betekent dat hij opgehangen zal worden (Genesis 40:16–19). Het hoofdstuk eindigt met het verslag van de vervulling van deze dromen en bevestigt dus de waarheid van de dromen en Jozefs correcte uitleg.

Na de twee dromen van de hoge hovelingen heeft de farao ook twee dromen die niemand kan uitleggen (Genesis 41:1–7). De schenker, die zich plotseling Jozef herinnert, beveelt hem bij de farao aan (Genesis 41:8–13). Hetzelfde scenario als eerder vindt plaats. Zoals in de twee voorafgaande gevallen vertelt de farao zijn dromen aan Jozef (Genesis 41:14–24), die ze dan als een goddelijke boodschap aangaande de economische toekomst van Egypte uitlegt en de koning dienovereenkomstig adviseert (Genesis 41:25–36). Onder de indruk van Jozefs wijsheid promoveert de farao Jozef en vertrouwt hem het bestuur van het land toe (Genesis 41:37–46). Jozef beheert het bijeengebrachte graan en organiseert het economische voortbestaan van de wereld (Genesis 41:47–57).

Deel III: In het leven toepassen

De dromen van Jozef. Lees en praat over Jeremia 28:8, 9. Waarom is de waarheid voor mensen altijd bedreigend? Wat voor reacties krijgt u als u een passage in de Schrift en in Ellen White's geschriften voorleest, die u verontrust en uw keuzes of meningen uitdaagt? Wat voor criteria zult u gebruiken om te bepalen dat de profeet de waarheid spreekt? Vind verhalen in uw leven waarin een pijnlijke ervaring tot een belangrijke ontdekking of tot een nieuwe gebeurtenis van verlossende betekenis heeft geleid. Pas deze waarneming toe op Jezus Christus: Praat erover hoe en waarom het kruis noodzakelijk was voor de redding van de mensheid.

Juda, Jozef en de Messias. Praat met uw groep over het verband tussen de redding van Jozef door Juda en Juda's ontmoeting met Tamar, die tot de Messiaanse nakomeling heeft geleid. Wat leren de parallellen tussen deze twee verhalen ons over de manier waarop God in de geschiedenis en in het menselijk bestaan werkt? Denk na over uw eigen leven: Wat zijn enige mislukkingen en worstelingen uit uw verleden, die God tot zijn eer heeft gebruikt? Wat leren deze ervaringen u over God? Hoe helpen deze ervaringen u met de worstelingen en twijfels waarmee u momenteel wordt geconfronteerd?

Dromen van Egyptenaren. Wat voor missiologische lessen kunnen we van Jozefs voorbeeld in de gevangenis leren? Wat voor communicatiemethode gebruikt Jozef in zijn relatie tot zijn medegevangenen en tot de farao? Waarom is het belangrijk om voor de leiders van de wereld te getuigen? Wat voor geestelijke boodschap kunnen we door de kwaliteit van ons werk overbrengen?

Les 12 Jozef, Prins van Egypte

Kerntekst: Genesis 41:41

Focus van de studie: Genesis 41:37-45:28, Romeinen 5:7-11.

Deel I: Commentaar

Jozef, grootvizier van Egypte

Dat Jozefs buitengewone wijsheid een rol speelt in het besluit van de farao om hem als de grootvizier van het land aan te stellen, stemt overeen met het Egyptische gebruik om de grootviziers bij voorkeur uit de wijze mannen te selecteren (zie bijvoorbeeld de gevallen van Ptahhotep en Kagemni, die grootviziers waren en aan wie grote werken van wijsheidsliteratuur worden toegeschreven). Het bereik van zijn heerschappij, over heel Egypte (Genesis 41:41), suggereert dat Jozef als de nieuwe grootvizier is aangesteld.

In de Egyptische geschiedenis wordt steeds van gevallen van buitenlandse en zelfs Hebreeuwse grootviziers getuigd. De verantwoordelijkheden van de grootvizier waren aanzienlijk; hij was beheerder die belast was met wettelijke rechtspleging, en de bestuurder van het land. Het feit dat Jozef over het hele land wordt gesteld, bevestigt dat deze grootvizier tot het Middenrijk of de Tweede Tussenliggende Periode behoorde, toen deze functionaris op basis van zijn wijsheidskwaliteiten kon worden geselecteerd (Genesis 41:39). In tegenstelling tot andere perioden waren de grootviziers, tijdens de Tweede Tussenliggende Periode onder de heerschappij van de Hyksos, zeer machtig en voorzagen in de meeste stabiliteit, ondanks korte regeerperioden.

De beschrijving van de investituur van Jozef door de farao past in de Egyptische context. (Investituur: Bekleding met een waardigheid door het overreiken van voorwerpen die de waardigheid van de persoon symboliseren, b.v. ring en staf van een bisschop.) De 'zegelring' (Genesis 41:42), die in de Hebreeuwse tekst *tabba'at* wordt genoemd, duidt de Egyptische zegelring oftewel zegel aan, *djeba`ot*, een woord ontleend aan het woord *djeba`*, dat 'vinger' betekent en naar de plek rondom de vinger verwijst. Deze zegelring verleent Jozef het volledige gezag om alle officiële documenten in de naam van de koning te tekenen. De Hebreeuwse term *shes*, die de 'kleden van fijn linnen' (Genesis 41:42) aanduidt, is een Egyptisch woord dat naar linnen doek verwijst, die de voornaamste stof was die in het oude Egypte voor kleding werd gebruikt. De keten om Jozefs hals (Genesis 41:42) verwijst naar de kraag waaraan het symbool van de Maat hing, symbool van rechtvaardigheid, die de rol kenmerkte van de 'grootvizier', een Turks woord (ontleend aan het Arabisch) voor de hoogste minister van staat. In het oude Egypte wordt van de rang van 'op een na mooiste'/'tweede' (Genesis 41:43) getuigd als de titel van de grootvizier, die 'de tweede van de koning' werd genoemd.

De grootvizierceremonie, die inhield dat iemand op een wagen rondreed, voorafgegaan door mensen die uitriepen om de aandacht op zijn voorbijgaan te vestigen (Genesis 41:43), is ook een Egyptisch gebruik. Het woord *'abrek* (over het algemeen vertaald met 'door de knieën gaan') dat in onze tekst wordt gebruikt, is niet Hebreeuws, maar Egyptisch. In het Egyptisch betekent het woord *'abrek* 'aandacht', 'plaats maken'. Verder geeft de farao Jozef een eervolle naam om het speciale onderscheid aan te duiden, dat aan zijn nieuwe rol verbonden is. De Egyptische naam die Jozef ontvangt,

Safenat-Paneach (Genesis 41:45), komt overeen met de volgende Egyptische transliteratie: *dj f n t' p w ` n k h*, die 'voedsel van het land, dit is leven' betekent. (Transliteratie: de conversie waarbij het schrift van een taal zo eenduidig mogelijk wordt omgezet naar een ander schrift.)

Deze lezing resoneert niet alleen met de huidige situatie; zij past ook in de historische context van het oude Egypte in die tijd, omdat van het gebruik van de inleidende component *dj f* (voedsel) wordt getuigd in namen van hoge functionarissen in de dertiende en veertiende dynastie, onmiddellijk voorafgaand aan de heerschappij van de Hyksos. De farao geeft Jozef ook een Egyptische vrouw, de dochter van de 'priester in Heliopolis' (andere vertalingen: 'priester/overste van On'), een van de meest prestigieuze religieuze personen in Egypte (Genesis 41:45). Jozef wordt nu in alle Egyptische gemeenschappen goed geaccepteerd en kan alle plaatsen in Egypte bezoeken (Genesis 41:45, 46).

Jozef ontmoet zijn broers

Na twintig jaar ontmoet Jozef zijn broers opnieuw. Jozef was zeventien jaar toen hij zijn broers zijn broers voor het laatst had gezien en dertig jaar toen hij grootvizier van Egypte werd, en nu, zeven jaar later, bij het uitbreken van hongersnood, is hij 37 jaar. Dit is als zijn dromen over zijn vader en zijn broers die voor hem neerbuigen (Genesis 37:7–10) in vervulling gaan. De vervulling van Jozefs dromen ontwikkelt zich in drie etappes, omdat Jozefs broers Egypte bezoeken en Jozef drie keer ontmoeten. De eerste ontmoeting vindt met slechts tien van Jozefs broers plaats (Genesis 42), degenen die bij zijn dromen vraagtekens hadden geplaatst en hem vanwege deze dromen hoe langer hoe meer waren gaan haten (Genesis 37:8, 19). Ze buigen nu voor de eerste keer voor Jozef neer (Genesis 42:6). De tweede ontmoeting vindt plaats met Jozefs tien broers en met Jozefs jongere broer Benjamin (Genesis 43–Genesis 45); ze buigen allemaal twee keer voor Jozef neer (Genesis 43:26, 28). De derde ontmoeting vindt plaats met Jakob, die voor de eerste keer naar Egypte komt (Genesis 46–Genesis 47).

Jozef onthult zijn identiteit

Tweeëntwintig jaar zijn verstreken sinds het moment dat de zeventien jaar oude Jozef voor het eerst zijn dromen aan zijn broers en vader vertelt tot het moment dat de 39 jaar oude Jozef zijn broers vertelt wie hij is. Het werkwoord 'zich bekend maken' bevat een verholven verwijzing naar God. De enige andere keer dat deze mondelinge vorm in het Oude Testament voorkomt, verwijst naar Gods bekend maken/openbaring van zichzelf aan Mozes (Numeri 12:6). Het gebruik van deze vorm suggereert dat Jozef, door zich aan zijn broers bekend te maken, het middel zal zijn waardoor God zich aan hen openbaart.

Jozef moet hun ontzetting hebben opgemerkt bij de openbaring dat hij hun broer is, omdat hij een tweede keer herhaalt: 'Ik ben Jozef' (Genesis 45:3, 4). De broers zijn bezorgd. Ze hebben misschien zelfs twijfels over Jozefs bewering, omdat hij niet meer informatie geeft dan de informatie die zij aan hem hebben gegeven. Dit lijkt allemaal verdacht, vooral gezien de recentere ervaringen die ze met deze man hebben gehad. Ze zijn ongerust om hun leven. Hierom herhaalt Jozef een tweede keer: 'Ik ben Jozef', maar deze keer is hij preciezer en voegt een stuk informatie toe die niemand weet, behalve zijn broers: '. . . jullie broer, die jullie verkocht hebben en die naar Egypte is meegevoerd.' (Genesis 45:4). Dan voegt hij toe dat het God was die hem 'heeft gestuurd'. God heeft hem met een specifiek doel voor zijn broers uit gestuurd: 'om jullie leven te redden.'

(Genesis 45:5). Jozef duidt erop dat het noodzakelijk was dat ze hem verkochten om hun voortbestaan veilig te stellen. De broers dachten dus dat *zij* hun broer hadden verkocht, terwijl het, in feite, God was die in die operatie de leiding had.

De formule 'de belangrijkste raadsman van de farao' (SV: 'vader voor de farao') (Genesis 45:8) weerspiegelt de Egyptische titel *itf-ntr*, die letterlijk 'vader van God' betekent, wat naar de farao als een god verwijst. Jozef gebruikt de uitdrukking niet zoals zij in de Egyptische taal was, uit angst om voor zijn broers godslasterlijk te klinken. Dit was een priesterlijke titel die door de hoogste functionarissen, grootviziers inbegrepen, werd gedragen, zoals Ptahhotep, grootvizier van Isesi (2675 v.Chr.). De andere titel van Jozef, 'heerser over heel Egypte' (Genesis 45:8), verwijst naar zijn heerschappij over het hele land van de twee landen (Opper- en Neder-Egypte) en weerspiegelt nog een Egyptische titel, *nb t3 wy*, 'heer over de twee landen', die een officiële permanente titel was, gedragen door de plaatsvervanger van de farao. Merk op dat de duale vorm van het Hebreeuwse woord *mitsrayim*, voor 'Egypte', de twee onderdelen van Egypte weerspiegelt. Jozefs nadruk op zijn status in Egypte is bewust: hiermee wordt zijn buitengewone positie benadrukt en worden zijn broers aan de droom herinnerd, die hem als heerser had afgebeeld, voor wie allen (zijn vader inbegrepen) zich zouden neerbuigen (Genesis 37:9). Op de droom zinspelend, gebruikt Jozef de vervulling van die droom als een impliciet argument voor Gods voorzienigheid.

Deel III: In het leven toepassen

Jozef, grootvizier van Egypte. Vergelijk Jozef en Daniël als staatsmannen. Op wat voor manier dienen deze twee mannen als toonbeeld voor godvruchtige mensen om bij de politiek betrokken te zijn? Wat zijn de kwaliteiten van Jozef in vergelijking met moderne politici? Waarom zou het vandaag voor een Zevende-dags Adventist moeilijk zijn om een minister-president te zijn? Door wat voor motivatie werd Jozef geleid om een leider te worden? Wat voor managementlessen zouden we van Jozefs methode kunnen leren? Praat in de groep over praktische toepassingen van deze lessen in het gezinsleven, in uw werk en in de kerk.

Jozef ontmoet zijn broers. Waarom, en hoe, beïnvloedt de vervulling van profetie uw ethische keuzes? Praat over de relatie tussen hoe u zich in het dagelijks leven gedraagt en uw besef van de tijd van het einde. Waarom zou de hoop op het koninkrijk van God de manier waarop u anderen behandelt, moeten inspireren? Praat met uw groep over het toneel van de ontmoeting tussen Jozef en zijn broers; stelt u zich voor wat voor gevoelens Jozef moet hebben gehad. Wat moeten zijn gevoelens zijn geweest toen hij zijn broers en zijn vader voor hem zag buigen? Hoe zou u uw vijanden beschouwen, als u ziet dat zij mislukt zijn en u geslaagd bent?

Jozef onthult zijn identiteit. Wat voor lessen over verzoening kunnen we uit Jozefs houding leren? Hoe zou Jozef misschien hebben gereageerd als zijn lot niet zo goed had uitgepakt?

Les 13 Israël in Egypte

Kerntekst: Genesis 47:27

Focus van de studie: Genesis 46-50, Handelingen 3:25, 26.

Deel I: Commentaar

De zegen van Jakob

Na zijn zonen verzameld te hebben (Genesis 49:1, 2), zegen Jakob hen de één na de ander, in volgorde van hun geboorte, van Ruben de oudste tot Benjamin de jongste (Genesis 49:3–27). Deze zegeningen zijn in feite profetieën die de toekomst voorspellen (Genesis 49:1). De Hebreeuwse woorden *be'akharit hayyamim*, 'in de toekomst' (Letterlijk: aan het einde van de dagen') (Genesis 49:1), is een technische uitdrukking die vaak naar de komst van de Messiaanse koning en de eschatologische redding verwijst (Jesaja 2:2, Daniël 10:14). Daarom is de tekst van Jakobs zegen, terwijl deze zich vanaf zijn eerste zoon, Ruben, naar zijn laatste, Benjamin, beweegt, van de profetische-eschatologische spanning doordrongen.

Dit is de derde keer in het boek Genesis dat een zegen aan een groep personen wordt gericht. De eerste collectieve zegen is Gods zegen van Adam en Eva (Genesis 1:28). De tweede is Noachs zegen van zijn drie zonen (Genesis 9:24-27). Jakobs zegen is meer aan Noachs zegen gerelateerd, in die zin dat beide vaderlijke zegeningen en zelfs vervloekingen zijn; en beide bevatten specifieke profetieën die het toekomstige lot van de zonen onthullen. Beide zegeningen verschijnen aan het begin van een nieuw tijdperk en beide markeren de eerste stappen van een nieuw geslacht. Daarom heeft de zegen door Israël een universele reikwijdte. De zegeningen sluiten af met de verwijzing naar de 'stammen van Israël, twaalf in getal' (Genesis 49:28). Dit is de eerste Bijbelse vermelding van de 'twaalf stammen'. Het toekomstige lot van heel Israël is duidelijk in beeld, met zijn mislukkingen en successen (vergelijk met Genesis 49:1).

De komst van de Messias

De woorden die worden gebruikt—'scepter', 'heersersstaf (SV: 'wetgever')'—geven aan dat het voorwerp van de profetie een koning is in plaats van een stam. Dit vers, Genesis 49:10, wordt ook in Bileams profetie herhaald (Numeri 24:17). De ster uit Jakob in Bileams profetie komt overeen met de leeuw van Juda in Jakobs profetie. Verder introduceert onze passage een tijdelijk element in dat heerserschap (Genesis 49:10). De komst van de Messias wordt in de geschiedenis van Israël geplaatst. Toch betekent het bijwoordelijke voegwoord *`ad ki*, 'totdat', in de uitdrukking 'totdat Silo . . .' meer dan alleen een punt van aankomst. Het Hebreeuwse *`ad ki* verwijst niet noodzakelijkerwijs naar een einde, maar eerder naar een vervulling of naar een climax en drukt een superlatief uit (Genesis 26:13, Genesis 41:19). Dit betekent dat het koningschap van Juda met de komst van Silo zijn climax zal bereiken. De universele dimensie van deze persoon wordt in de volgende woorden verduidelijkt: '. . . hem zullen de volken gehoorzaam zijn.' (Genesis 49:10). Merk op dat het woord *volk* in de Hebreeuwse tekst meervoudig is (*amim*).

De universele reikwijdte van deze heerser aan wie 'volken' gehoorzaamheid verschuldigd zijn, suggereert een persoon van Messiaanse en bovennatuurlijke dimensie. Het woord *Silo* is de naam van een persoon, zoals de parallel met de naam Juda aangeeft. Het Hebreeuwse woord is gerelateerd aan de woorden *shalwah* of *shalom* 'vrede', die beide synoniemen zijn (Psalm 122:7). Van deze uitleg getuigen de meeste christelijke en Joodse bronnen uit de oudheid en zij heeft de verdienste dat zij in de context past van onze passage (Genesis 49:11), die de komst van deze heerser met de regering van vrede in verband brengt (vergelijk met Jesaja 9:5, 6; Micha 5:4; Efeziërs 2:14). De laatste twee verzen van Jakobs zegen voor Juda (Genesis 49:11, 12) beschrijven het karakter en de opdracht van de Messias. Het Hebreeuwse woord voor 'ezel' verwijst over het algemeen naar de ezel die werd gebruikt om op te rijden (Rechters 10:4). De ezel roept vrede en bescheidenheid op (in tegenstelling tot het paard dat strijd en arrogantie oproept [Spreuken 21:31]). Dezelfde verbinding van koningschap en nederigheid wordt door Zacharia gebruikt om de 'nederige' Davidische koning te beschrijven, die op een ezel zal rijden (Zacharia 9:9) en over de hele wereld zal heersen, 'van zee tot zee . . . tot aan de einden der aarde.' (Zacharia 9:10). Dit beeld herinnert ons aan Salomo, die op het muilnier van zijn vader rijdt om aan te geven dat hij de gezalfde is, de ware erfgenaam van de Davidische troon (1 Koningen 1:38–48). Evenzo wijst Jezus' daad om de ezel 'los te maken' en erop te rijden terug naar die traditie (Marcus 11:2–11).

De andere beelden van 'wijn' en 'melk' en hun respectievelijke kleuren 'roodachtig' (SV)/ogen en wit/tanden roepen het overvloedige leven op en de vrede en veiligheid waarvan het Beloofde Land vol zal zijn (Numeri 13:23, 27). De verwijzing naar oog en tand in onze context, die verwijzen naar de volheid van vreugde, heeft dus als doel te duiden op de intensiteit van het leven en van complete vrede die het Messiaanse koninkrijk zullen kenmerken.

Van kwaad naar goed

Als Jozefs broers bij Jozef komen om om vergeving te vragen (Genesis 50:17), geeft Jozef zijn broers het vertrouwen dat hij niet van plan is hen kwaad te doen. Zijn woorden: 'Wees maar niet bang.' (Genesis 50:19) zijn dezelfde woorden die God gebruikte om Abraham vertrouwen in zijn toekomst te geven (Genesis 15:1). Om de spanning te verlichten plaatst Jozef zichzelf op hetzelfde menselijke niveau: 'Ik kan toch Gods plaats niet innemen?' (Genesis 50:19). Jakob had zich met dezelfde woorden tot Rachel gericht als reactie op haar klacht dat ze geen kinderen kreeg (Genesis 30:2). Voor Jozef is dit echter anders. Terwijl deze woorden voor Jakob een uitdrukking van zijn woede zijn, drukken dezelfde woorden voor Jozef zijn liefde ten opzichte van zijn broers uit en zijn bedoeld om hun zorgen te verlichten.

En als Jozef onverwacht naar God verwijst, duidt hij erop dat goddelijke vergeving met menselijke vergeving verbonden is. Jozef verwijst zelfs naar het verraad door zijn broers als het mechanisme van die vergeving: ze hadden 'kwaad . . . in de zin, maar God heeft dat ten goede gekeerd' (Genesis 50:20). Wat zijn broers hadden gedaan, wat ze terecht als 'kwaad' erkenden, werd gekeerd, 'dat een groot volk in leven blijft.' (Genesis 50:20). Jozef stelt zich niet alleen tevreden met het schenken van vergeving aan zijn broers; hij neemt hun schuldgevoel weg, want hun kwade daad bleek ten goede te zijn. Ze kunnen Jozef nu onder ogen komen en met de toekomst worden geconfronteerd. Jozef stelt hen gerust met dezelfde woorden die op de toekomst duiden: 'Wees . . . niet

bang.' (Genesis 50:21; vergelijk met Genesis 50:19) en eindigt met de belofte dat hij voor hen en hun kinderen zal zorgen.

De redding van de wereld

Terwijl de tekst voor Jakob een graf vermeldt, maar geen doods-kist (Genesis 49:29), vermeldt de tekst voor Jozef een doods-kist, maar geen graf (Genesis 50:26). Jozef werd gebalsemd, maar hij is niet begraven, vanwege zijn hoop op het Beloofde Land. Jozef gebiedt dus niet dat zijn lichaam bij zijn dood begraven zal worden. Hij wil dat zijn lichaam naar Kanaän meegenomen zal worden, samen met het gehele volk Israël. Intussen wordt hij 'in een doods-kist gelegd, in Egypte.' Het Hebreeuws gebruikt het bepaalde lidwoord *ba'aron*, dat letterlijk 'in *de* doods-kist' betekent, en benadrukt zo de betekenis dat deze doods-kist zonder een graf was.

Het boek Genesis eindigt dus op dezelfde manier als waarop de gehele Pentateuch eindigt: met de dood, maar zonder een graf (Deuteronomium 34:6), en vanuit het perspectief van het Beloofde Land (vergelijk met Deuteronomium 34:1–4). Het boek Genesis begint, zoals de Pentateuch, met de schepping en de tuin van Eden (Genesis 1–Genesis 2) en eindigt met het vooruitzicht op het Beloofde Land en de hoop op de opstanding van de doden (Deuteronomium 34:6; vergelijk met Judas 9). Deze literaire toevalligheid is niet bijeenkomstig. We vinden dezelfde verbinding elders (Hebreeën 11:1) en aan het begin en einde van verschillende boeken van de Bijbel (zie bijvoorbeeld: Jesaja 1:2; Jesaja 66:22, 23; Prediker 1:1–11; Prediker 12:14; Daniël 1:12; Daniël 12:13; Johannes 1:1–10; Johannes 21:22, 23) en zelfs van de gehele Bijbel (Genesis 1–Genesis 2; Openbaring 22:20).

Deel III: In het leven toepassen

De zegen van Jakob. Er is een verhaal over een leraar Nieuwe Testament die tegen zijn studenten zei: 'Als je een goede christen wilt zijn, zul je de Jood in je moeten doden.' Toen antwoordde een student: 'Bedoelt u het doden van Jezus?' Hoe heeft de zegen van Jakob aan zijn zonen op u persoonlijk betrekking? Is het mogelijk de zegeningen van Jakob te ontvangen, terwijl je hun Joodse component ontkent? Wat maakt deze zegeningen ook tot uw zegeningen?

De komst van de Messias. Hoe past deze profetie zich op Jezus Christus toe? Praat met uw groep over de rijke beeldspraak die in deze passage wordt gebruikt om de Messias te kenmerken. Hoe past het beeld van Christus als 'heersersstaf' (SV: 'wetgever') zich toe op uw leven? Hoe beïnvloedt de beeldspraak van tand en ogen, die op levensvreugde en vrede duiden, uw begrip van het leven als christen?

Van kwaad naar goed. Herinnert u zich een ervaring in het leven toen een slechte daad, tegen u gericht, met de bedoeling kwaad te doen, voor uw bestwil bleek te zijn? Hoe hebben, in de nasleep van die daad, ervaringen van lijden en onrecht een rol in de vorming van uw karakter gespeeld?

De redding van de wereld. Hoe laat onze naam 'Zevende-dags Adventist' ons geloof in de schepping zien? Wat is, zoals onze naam ingeeft, de verbinding tussen ons geloof in de schepping en de hoop die we in de Wederkomst van Jezus hebben?